

Міністерство освіти і науки України
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Економічний факультет
(назва інституту, факультету)

Обліку і оподаткування
(повна назва кафедри)

ДИПЛОМНА РОБОТА

бакалавр
(освітній рівень)

на тему

**ОБЛІК, АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ,
РОЗПОДІЛУ І ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ**

Виконав: студент 4 курсу, групи ОО-42
напряму підготовки (спеціальності)

071 Облік і оподаткування
(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

Заздра Андрій Богданович
(прізвище та ініціали студента)

Керівник д.е.н., проф. Шеленко Д.І.
(прізвище та ініціали)

Рецензент д.е.н., проф. Левандівський О.Т.

(прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ - 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. РОЛЬ І МІСЦЕ ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ	10
1.1. Сутність формування, розподілу та використання прибутку	10
1.2. Оцінка та класифікація прибутку	17
1.3. Нормативно-правові засади організації обліку, аудиту та аналізу формування, розподілу та використання прибутку	22
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ У ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО”	27
2.1. Організація обліку із формування, розподілу та використання прибутку ...	27
2.2. Методичні аспекти побудови обліку формування, розподілу та використання прибутку	32
2.3. Фінансова звітність та її роль при обчисленні податку на прибуток підприємств.....	37
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ І ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ	45
3.1. Аналітичні показники формування, розподілу та використання прибутку підприємства	45
3.2. Аудит формування, розподілу та використання прибутку	51
3.3. Удосконалення обліку та аудиту формування, розподілу та використання прибутку	54
ВИСНОВКИ	61
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ	70

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Факультет Економічний факультет

К

Освітній рівень бакалавр

Напрямок підготовки (Спеціальність) 071 Облік і оподаткування

е (шифр і назва)

д

обліку і оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Баланюк І.Ф.

(прізвище, ініціали)

“11” жовтня 2021 р.

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Заздри Андрія Богдановича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи ОБЛІК, АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ І ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ

керівник роботи _____ д.е.н., проф. Шеленко Д.І.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Дата видачі завдання 13.10.2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	РОЗДІЛ 1. РОЛЬ І МІСЦЕ ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ	17.02.2022 р.	
2	РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ У ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО”	16.03.2022 р.	
3	РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ І ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ	18.04.2022 р.	

Студента _____

(підпис)

Заздра А. Б.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____

(підпис)

Шеленко Д.І.

(прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

Наукового керівника, д.е.н., проф. Шеленко Д.І.

**бакалавра четвертого курсу групи ОО 42 Заздри А. Б.
на тему “ОБЛІК, АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ
ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ І ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ”**

Найважливішою фінансовою категорією, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва, обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, є прибуток. Величина прибутку підприємства впливає на формування фінансових ресурсів підприємства, збільшення ринкової вартості підприємства, ефективність виробничої діяльності підприємства, економічний розвиток держави шляхом поповнення державного бюджету сплатою податків, зборів, обов’язкових платежів. Отже, значна роль прибутку в розвитку підприємства, а також держави визначають необхідність дослідження питань ефективного управління та облік прибутку підприємства.

В роботі досліджено прибуток підприємства та визначено його роль в умовах ринкової економіки. Розглянуто чинники, що впливають на формування прибутку підприємства. Визначено важливість прибутку підприємства як на рівні підприємства, так і на державному рівні.

При загальній позитивній оцінці дипломного дослідження необхідно звернути увагу на деякі дискусійні положення та зауваження.

В роботі доцільно було дослідити створення адекватних моделей формування необхідної інформації для прийняття управлінських рішень з метою одержання максимального прибутку та забезпечення ефективного управління. На нашу думку, це значно підсилило дипломну роботу.

Загальний висновок: дипломна робота Заздри А. Б. на тему: “Облік, аудит та економічний аналіз формування, розподілу і використання прибутку” є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, має наукову і практичну цінність, за змістом та оформленням відповідає вимогам МОН України, а її автор заслуговує на високу оцінку та на присвоєння кваліфікації бакалавра обліку і оподаткування за спеціальністю 071 – “Облік і оподаткування”.

Науковий керівник:
д.е.н., професор,
професорка кафедри теоретичної
і прикладної економіки
Прикарпатський національний

університет ім. В. Стефаника
“16” травня 2022 р.

Шеленко Д.І.

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

**бакалавра четвертого курсу групи ОО 42 Заздри А. Б.
на тему “ ОБЛІК, АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ
ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ І ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ”**

Актуальність теми. Фінансовий результат діяльності підприємства характеризується показником прибутку або збитку. Отримання прибутку є основною метою будь-якої підприємницької діяльності. Від розміру отриманого прибутку залежать формування власного капіталу, виконання зобов'язань перед бюджетом, фінансування інвестицій, а також платоспроможність підприємства. Прибуток як головний показник ефективності діяльності підприємства виступає і як критерій визначення рівня виплат дивідендів, як визначальний фактор при встановленні рівня заробітної плати і винагороди адміністрації.

Визначений рівень ефективності господарської діяльності будь-якого підприємства який характеризує фінансові результати, отримані внаслідок цієї діяльності. Це можуть бути як прибуток, так і збитки. Обсяг прибутку підприємство одержує від основної діяльності, фінансових операцій, іншої звичайної діяльності. Відповідно до цього досліджувана тема є актуальною.

Самостійні розробки і пропозиції автора. Дипломна робота є самостійним дослідження автора з обраної тематики.

Метою дослідження є обґрунтування й удосконалення теоретико-методичних засад і розробка рекомендацій з поліпшення обліково-аналітичного забезпечення отримання прибутку підприємств.

Теоретико-методологічні основи дослідження ґрунтувались на використанні загально-філософських, абстрактно-логічних та власне наукових методах: індукції, дедукції; аналізу та синтезу, групування і порівняння та структурування.

Загальний висновок: Дипломна робота Заздри А. Б. на тему “Облік, аудит та економічний аналіз формування, розподілу і використання прибутку” виконана відповідно до вимог, які ставляться МОН України до такого виду наукових робіт, допускається до захисту з високою оцінкою, а її автор заслуговує на присвоєння кваліфікації бакалавра за освітнім рівнем бакалавр за спеціальністю - “Облік і оподаткування”.

Рецензент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів

Левандівський О.Т.

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний стан розвитку України формулюється із багатьох зовнішніх та внутрішніх проблем, які з'явилися у період воєнного стану. Серед останніх значущими виникають небезпечна динаміка у вітчизняній економіці яка формують при розподілі прибутків, яка виникає в умовах економічних криз. Останні факти у світі, це зокрема і пандемію COVID-19, проштовхнули хід активізації саме аудиторських послуг при формуванні і використанні прибутку.

Формування, розподіл та правильне використання прибутку підприємства дозволить сформуванню комплексний підхід до його обліку та аудиту і максимально дозволить сформуванню шляхи розподілу.

У світі уряди отримали серйозні фінансові кошти для забезпечення стабілізації економіки у світі. А тому, роль аудиту формування прибутку важко переоцінити.

Питання теорії, методики та організації обліку та аудиту формування, розподілу та використання прибутку підприємства досліджували та удосконалювали такі вчені як: А. Аслахов, М. Бажанов, В. Бондар, М. Білуха, І. Бланка, Н. Виговська, А. Герасимович, Т. Давидюк, І. Замула, В. Євдокимов, В. Завгородній, Н. Здирко, С. Івахненко, В. Кондратьєва, М. Корягін, О. Лаговська, С. Легенчук, Р. Марченко, Є. Мних, О. Мурашко, К. Назарова, О. Олійник, А. Опанасюк, О. Петрик, Е. Петров, Н. Проскуріна, М. Пушкар, А. Шеремета та ін.

Завдяки напрацюванням вказаних науковців організовано теоретико-методичний базис у організаційних підходах в обліку і аудиту формування прибутків. Проте, питання обліку і аудиту у системі формування прибутку представлено тільки у небагатьох працях, що потрібно вивчати і у дальнішому із приділення уваги до аудиту як до важливого практичного системного інструменту. Це і зумовило вибір теми роботи та визначив її мету й завдання дослідження.

Мета даної роботи полягає у науковому вивченні теоретичних положень та методично-організаційних підходів обліку та аудиту у формуванні, розподілі та використанні прибутку.

На досягнення поставленої мети нами сформовано такі **завдання**:

- дослідити поняття розподілу та використання прибутку та його характеристики;
- визначити роль та місце у системі формування, розподілу та використання прибутку;
- провести аналіз показників формування, розподілу та використання прибутку;
- сформулювати первинні позиції щодо організації обліку формування, розподілу та використання прибутку;
- обґрунтувати потребу у проведенні аудиту як практичного інструменту у системі формування, розподілу та використання прибутку;
- розвинути методичні положення аудиту через формулювання його етапів, стадій та методів;
- навести шляхи удосконалення формування, розподілу та використання прибутку підприємства.

Об'єктом дослідження є система формування, розподілу та використання прибутку у ТзОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО”.

Предметом дослідження є процеси обліку і аудиту у системі формування, розподілу та використання прибутку.

Методи дослідження. Основою дослідження були загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Нами, були використані у першому розділі такі методи: системного та комплексного аналізу, синтезу, методи теоретичного узагальнення, причинно-наслідкових зв'язків. Використано у другому розділі нами такі методи як узагальнення, системного та комплексного аналізу, порівняння та аналогії.

Інформаційною базою дослідження є монографії, фахові публікації, Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, статистичні дані, довідкові та

інформаційні видання органів виконавчої влади, дані ТзОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” та Інтернет-ресурси.

Обсяг та структура роботи. Дипломна робота складається з трьох розділів, літератури, додатків. Вона викладена на 63 сторінках, ілюстрована 10 таблицями, 12 рисунками та 5 додатками. Список використаних джерел нараховує 65 найменування.

РОЗДІЛ 1. РОЛЬ І МІСЦЕ ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ

1.1. Сутність формування, розподілу та використання прибутку

Головною метою діяльності товариства є прибуток та, щоб їх одержані доходи були більші за суму витрат. Для товариств значну роль відіграють витрати виробництва.

Вперше питання використання прибутку у спеціалізованій літературі було досліджено Е.Сатерлендом, який увів дефініцію «прибутку» як категорії, яка зображає чистий дохід, створений за час підприємницької діяльності [1, с. 195].

Розподіл і формування прибутку є досліджуваною на сьогодні, оскільки робота товариства залежить від того, як на підприємстві створюється та використовується прибуток.

Далі питання розподілу та використання прибутку розглядались і у працях В. Рогова, який підкреслював, що результатом поєднання факторів виробництва та і корисної продуктивної діяльності товариства виступає готовий продукт, котрий є товаром під час її продажі різним споживачам [2, с. 145-147].

Досліджування різних спеціалізованих наукових джерел посвідчує про брак єдності і серед науковців з цієї проблеми. Оскільки для товариства в умовах товарно-грошових відносин дохід виглядає як форма прибутку. Так, вчені Петрова Е., Марченко Р., Барінової Л. пропонують для виразу фінансового результату порівнювати виручку із витратами на виробництво і продажу товару, що приймають роль собівартості [3, с. 92]. З цього видно, що коли виручка більша собівартість тоді фінансовий результат виступатиме прибутком.

Це значно матиме вплив на економічний стан товариства і частково відбиватиметься на економічній ситуації держави.

Опрацюємо запропоновані підходи до означення вказаного поняття. Тобто підприємець часто ставить перед собою за мету отримати прибуток, проте не все її досягає. У тих випадках коли виторг рівний собівартості, то треба лише компенсувати витрати на виробництво і продаж продукту. На певний розв'язок окресленого поняття було скеровано, те що при продажі без збитків немає прибутку як джерела виробничого, науково-технічного та соціального розвитку. Пам'ятаючи, що при цьому фінансовим результатом є як прибуток, так і збиток. То при витратах, які будуть більші за виручку, товариство отримуватиме збиток. І якщо є негативний фінансовий результат то підприємство є у складному фінансовому становищі, яке може привезти до банкрутства.

Проблеми визначення результатів діяльності і вивчення його функцій вивчались у різні часи авторами. Зокрема, економічна енциклопедія вбачає, що величина прибутку та валового доходу формулює, як розмір ефекту, отриманого від виробничо-господарської діяльності товариства [4].

Оце формулювання закладено у правовій площині і вимальовується найбільш узагальнюючим, проте вони вимагають і додаткового мотивування та пояснення.

В умовах сьогодення значення прибутку важко переоцінити. Оскільки прибуток як важлива категорія ринкових відносин покликаний звершувати певні функції, тобто оціночну, стимулюючу, фіскальну.

З однієї сторони, прибуток розкриває економічний ефект, який одержаний у результаті діяльності товариства. Також на величину прибутку, та його рух мають вплив чинники, як підрядні, і не все залежить від старань товариства. що подано на рис. 1.1.

Колектив авторів у складі А. Аслаханов та П. Сімчук наголошує на необхідності розгляду трудового колективу, як зацікавленого осередку у підвищенні оплати праці, так і у збільшенні прибутку. При цьому прибуток в

умовах конкуренції є основою не тільки виживання, а й диверсифікації виробництва, і тому сприятиме на зростання добробуту працівників підприємства та поліпшення їх соціального рівня.

Рис. 1.1. Фактори, які мають вплив на величину та зміну прибутку

Джерело: зроблено на основі джерела [5].

В умовах військового стану та скорочення суми отриманих прибутків підприємства, вирішення завдання із формування системи формування,

розподілу та використання прибутку з акцентуванням на її аудиторській частині вимальовується надзвичайно важливим та актуальним.

Виокремленні чинники відбиваються не прямо на прибутку, а можуть також впливати через обсяг реалізованої продукції і собівартість. Тому для одержання підсумкового результату треба порівняти вартість обсягу проданого продукту та суму витрат і ресурсів, які були затрачені на його виробництво.

Вочевидь, у процесі дефініції окреслення поняття автор Кривицька О. припускає, що фактори які впливають на розмір і зміну прибутку фінансових ресурсів товариства [6, с. 140]. Правдиве забезпечення правил самофінансування відзначається отриманим прибутком.

Науковець Юропов Л. вказує на те, що частка прибутку, яка залишився у директиві товариства після того як вона сплачує податки та інші обов'язкові платежів, є достатні для розширення виробничої діяльності та фінансового заохочення працівників [7, с. 308].

За такого підходу прибуток виступає одним з джерел формування бюджетів різних рівнів та привертає увагу у контексті, то під поняття «прибуток» розуміють: грошові одиниці (підприємства, організації, установи, домашні господарства), які реалізують певний вид економічної діяльності. Прибуток справляється до бюджетів у подібні податків і поряд з іншими дохідними надходженнями застосовується для проплати за задоволення соціальних потреб та дотримання реалізації державою своїх функцій та виконання завдань.

Серед економістів присутні різні теорії щодо джерел прибутку. На думку О. Литвак треба виділити, що у сучасних умовах більш правдиві до істини такі теорії, які джерело прибутку підмічають у прямому виробництві і мають спільне із додатковим продуктом [8, с. 85].

Таке формулювання є дещо скромним, адже не приділяє увагу системі збільшення прибутків, підкреслюючи його суб'єктну складову.

На відміну від попереднього автора колектив авторів у складі І. Кропивко, В. Голіна, О. Кальман надає поглиблену характеристику поняттю

«прибуток», вимічаючи, що під ним розуміють надлишок над витратами виготовлення товару [9]. Авторка Олійник І. відстоює точку зору на те, що реалізуючи товар, підприємець має змогу отримати певну суму грошей, що і складає виручку або суму продажу [10, с. 64]. У випадках, коли із цієї суми вилічити загальні витрати виробництва, то це і виступатиме прибутком, або чистою виручкою. У даному визначенні дискусійними є характеристика такого прибутку оскільки така виручка підходить тільки тоді, як продається виготовлений товар, виникне враження, коли саме процес реалізації сприятиме створенню прибутку. Адже, як глянути глибше то тільки у сфері обігу прибуток виникнути не може. Коли при реалізації товару вкладена у нього вартість побічного продукту продається як надлишок коштів над витратами на виготовлення товару є як прибуток. З цього можна зробити висновок, що прибуток виступає як перетворена форма додаткового продукту, а також і додаткової вартості. Це виступатиме формою відносини між хазяями засобів виробництва та робітниками по виготовленні продукту з подальшим його привласнення.

Автор Аслаханов А. наголошує, що «перетворена форма» показує, що прибуток скриває істинний ключ до своєї появи і творить погляд, що участь у його виробництві була не тільки працівники, а також і засоби виробництва, звертаючи акцент на об'єктній її рекомендації [11, с. 173].

Автор Стрельцов Є. вбачає у підприємницькому прибутку винагороджу. Тобто плату за те, що він підготовляє до виробництва, розпоряджається ним та головне запроваджує інновації та ризикує. Оскільки забезпечуючи свої функції, власник покриває перевищення виручки (доходу) від реалізації продукту над витратами на його виробництво», лаконічно при цьому уникаючи об'єктно-суб'єктної складової [12].

Автор Клименко Н. вбачає у цьому контексті комплексний підхід та стверджує, що «тим більший прибуток то менші витрати виробництва і навпаки». Прибуток у кількісному виразі – це різниця між доходом від реалізацією продукції і водночас і сукупними витратами на її виробництво. І

під час умова ринкової економіки він є як безпосередня мета виробництва товариства [13].

Автор Покропивний С.Ф. вважає, що під економічними відносинами слід розуміти «таку усталену категорію, під якою включають «його максимілізацію, а він є – провідний та має безальтернативний шлях до підвищення ефективності виробництва, а також направлений на зростання добробуту населення, покращення соціального клімату у суспільстві» [14, с. 88]. Таким чином вчений розробить наголос на видах прибутку.

Науковець Мочкош Я. розуміє, що «прагнення до отримання прибутку направляє товаровиробників на зростання обсягу виробництва, які необхідні споживачу, виконує певні функції у сфері виробництва, та націлений на зниження витрат на виробництво, товарообігу чи фінансової діяльності мають високий ступінь його поширеності, тривало» [15, с. 98]. Наведене формулювання свідчить про наголошенні автором на особливості отримання прибутку.

Вчений Кальман О. умотивовує розуміти, що із піднесенням конкуренції досягається не лише мета підприємництва, та й задоволення потреб працівників. Зауважимо, що автор надійно наголошує на доцільному характеру прибутку, однак ігнорує його суб'єктне поле. Для керівника товариства прибуток є сигналом, за допомогою нього можна мати найбільший приріст вартості, який породжує стимул для розвитку товариств та допомагатиме при інвестування у цій сфері. Науковець Корж В. відстоює точку зору якою вказує на те, що особливу роль тут відіграватимуть і збитки. Які також обґрунтовують помилки і прорахунки у на шляху вжитку засобів чи то організації виробництва і продажі продукції, Проте основним безпосереднім об'єктом тут будуть відносини власності та відносини у галузі виробництва, обміну, розподілу і споживання [16, с. 40]. Він як і попередній автор оминає об'єктну складову прибутку товариства.

Сукач Н. вважає, що економічну роль прибутку «показується у таких рисах, як: прибуток є рушійною силою діяльності та розвитку економіки, і основним мотивом до розвитку і впровадження підприємницької діяльності;

бажання удостоїтися, у тому, щоб прибуток сприяв плодотворному розподілу та використуванню ресурсів, запровадженню наукових досягнень та скороченню витрат у той же час спрямований на поліпшуванні якості продукції та її споживчих властивостей. Різні трактування поняття прибутку подано у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «прибуток»

Автор	Прибуток це:
Бланк І.А. [17]	відзначає, що у процесі підприємницької діяльності створений у сфері виробництва та послуг чистий дохід є відображенням прибутку як економічної категорії.
Брігхем Є.Ф. [18]	є однією з основних категорій товарного виробництва.
Горошанська О.О. [19, с. 1060]	є дохід на капітал, вартістю використаного на справу капіталу, та вказує, що він є більшим або меншим залежно від розмірів цього капіталу, і не можна його плутати із заробітною платою, яка нібито встановлюється “відповідно до кількості, складності і важкості праці щодо нагляду й управління”
Грідчина М.В., Захожай В.Б. [20, с. 52]	прибуток як вираження ефективності управління операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю суб'єкта господарювання.
Поддєрьогін А.М. [21, с. 60]	суб'єкта господарювання посідає особливе місце у системі управління його фінансами, а тому незмінно привертає значну увагу дослідників із академічних кіл і практиків фінансового менеджменту
Гаватюк Л.С. [22]	прибуток як вираження результату фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання і винагорода за підприємницький ризик
Підгірна В.С. [23, с. 242].	прибуток як джерело самофінансування підприємства (при цьому чистий прибуток розглядається як недороге джерело фінансування потреби підприємства у капіталі і посідає основне місце у так званій ієрархії фінансування)
Поддєрьогін А.М., Джуфер Д.Б. [24, с. 85]	найбільш повно відображає фінансовий результат підприємницької діяльності, забезпечує фінансування розширеного виробництва, соціально-економічного розвитку підприємства, є джерелом матеріального заохочення працівників і базою для розрахунку показників інвестиційної привабливості підприємства
Рясних Є.Г. [25, с. 142]	є джерелом формування доходів державного бюджету і в цій своїй якості узгоджує інтереси держави і підприємницьких структур

Джерело: сформовано автором

Титаренко О. прибуток трактує як джерелом розширення суспільного виробництва, а також і примноження національного капіталу та насолоди потреб суспільства, які зростають [26]. Представлене автором визначення містить певні граматичні позиції, оскільки розглядаючи прибуток як економічну категорію, і про нього говориться більше теоретично, що сприяє формуванню та здійсненню політики підприємства. Проте плануючи господарську діяльність товариства при формуванні і розподілу прибутку, який лишився у розпорядженні та використовує конкретні показники, які створюються грошові потоки з метою збагачення.

1.2. Оцінка та класифікація прибутку

В умовах війни кожне підприємство має прагнути якщо не до отримання колишнього прибутку, то хоча б до такого його обсягу, який давав би товариству не лише одержувати своє місце на ринку збуту товарів. А також вбезпечувати динамічний розвиток виробництва в умовах конкуренції. Звідси виходить, що прибуток виступатиме основною метою підприємницької діяльності. Втім, найбільш ґрунтовною та багатогранною необхідно визнати сформовану професором Грицишеним Д. думку, що прибуток є кінцевим результатом товариства [27, с. 140]. Тому підприємство, перш ніж розпочати свою діяльність, формулює який прибуток воно зможе отримати.

У практичному значенні прибуток є узагальнюючим свідченням про результати діяльності товариств будь-якої форми власності. Для цього на рис. 1.2 подано види прибутків.

З економічної точки зору прибуток – це різниця між виручкою (яка є доходом) і усіма витратами виробництва (зовнішніми і внутрішніми). Проте не всі товариства мають у своїй діяльності фінансові та інвестиційні операції. Проте якщо вони наявні у діяльності товариства то у них розширюється коло джерел утворення прибутку.

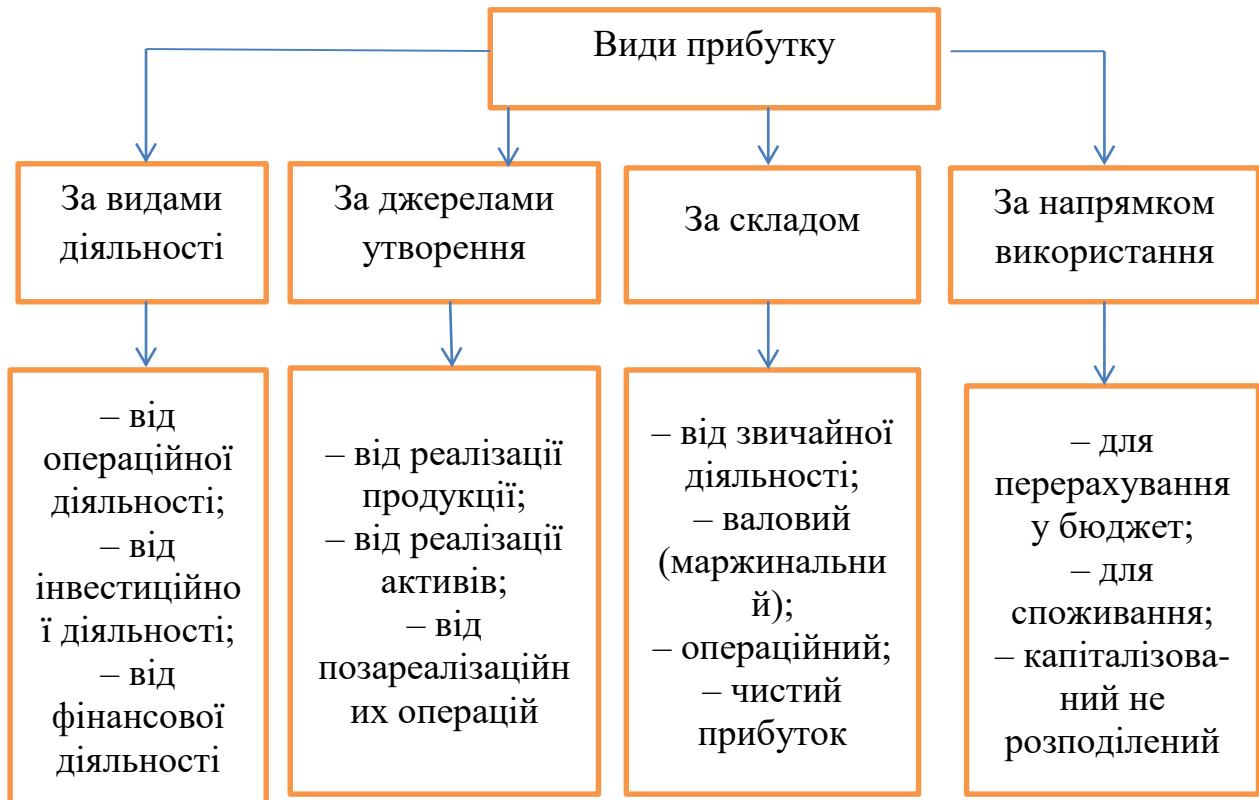

Рис. 1.2. Види прибутків в Україні

Джерело: сформовано на основі джерела [28; 29, с. 25].

В обліковому значенні прибуток виступає це різниця між загальним доходом і загальними витратами. А це по своїй суті також показує економічну сутність прибутку.

Покажемо класифікацію видів прибутку, тобто для виробничого підприємства від виступатиме – загальним (валовим) який включатиме у себе прибуток від реалізації продукції, від іншої реалізації, доходи та витрати від позареалізаційних операцій.

Прибуток може також виступати також об'єктивною економічною категорією, оскільки на його формування мають вплив нейтральні процеси, які трапляються у суспільстві, сфері розподілу валового внутрішнього продукту товариства.

За складом розрізняють прибуток від звичайної діяльності, маржинальний (валовий) прибуток, операційний прибуток, прибуток від надзвичайних подій, чистий прибуток.

Зазвичай першим розглянемо прибуток від звичайної діяльності до оподаткування. Він є загальною сумою прибутку, яка була одержана підприємством від усіх видів діяльності (операційної, інвестиційної, фінансової).

Прибуток виступає показником, який формується на мікрорівні.

Другим доцільно буде маржинальний (валовий прибуток). У свою чергу він обчислюється як різниця між чистою виручкою від реалізації продукції та собівартістю цієї продукції (змінними витратами).

Прибуток відображає результати фінансово-господарської діяльності товариств як суб'єктів господарювання і включатиме вплив багатьох чинників.

Третім розглянемо надзвичайний прибуток. Він шукається як це різниця між доходами і витратами у результаті надзвичайних подій (стихійного лиха, пожеж, техногенних аварій).

Четвертим є розгляд чистого прибутку. Який є сумою, яка може залишається у керуванні підприємства вже після сплати податків, покриття надзвичайних збитків і він підлягає перерозподілу за напрямками методами використання.

Подальше ґрунтовне вивчення прибутку можливе із обґрунтування механізму системного підходу до управління ним у товаристві, це зображено на рис. 1.3.

Для кожного елементу із цих підсистем властиві певні конкретні цілі та шляхи їх досягнення.

Кожна з цих підсистем пропонованого механізму перебуває під впливом інших.

Для прикладу можна взяти, обсяги прибутку, який виникатиме на першій фазі та визначають напрямки його розподілу рис. 1.3. Чим вищий прибуток товариства, тим більше доручень економічного та соціального характеру може бути зроблено.

Разом із тим ефективність витрачання прибутку матиме вплив на майбутні шанси у зростанні прибутку на фазі його формування.

Рис. 1.3. Механізм системного підходу до управління прибутком товариства

Джерело: розроблено авторами за даними [30, с. 202]

Комплексний підхід до формування прибутком включає вивчення способів будови підсистем єдиним масивом і матиме вплив на процес діяльності системи загалом та на часткові її ланки.

Стадія розподілу прибутку включатиме і його розподіл, оскільки це є цінною підвагою, яка постачає гармонізацію інтересів товариства, як господарюючого суб'єкта ринку так і трудового колективу.

Структурно-логічний механізм формування прибутку товариства подано на, рис. 1.4.

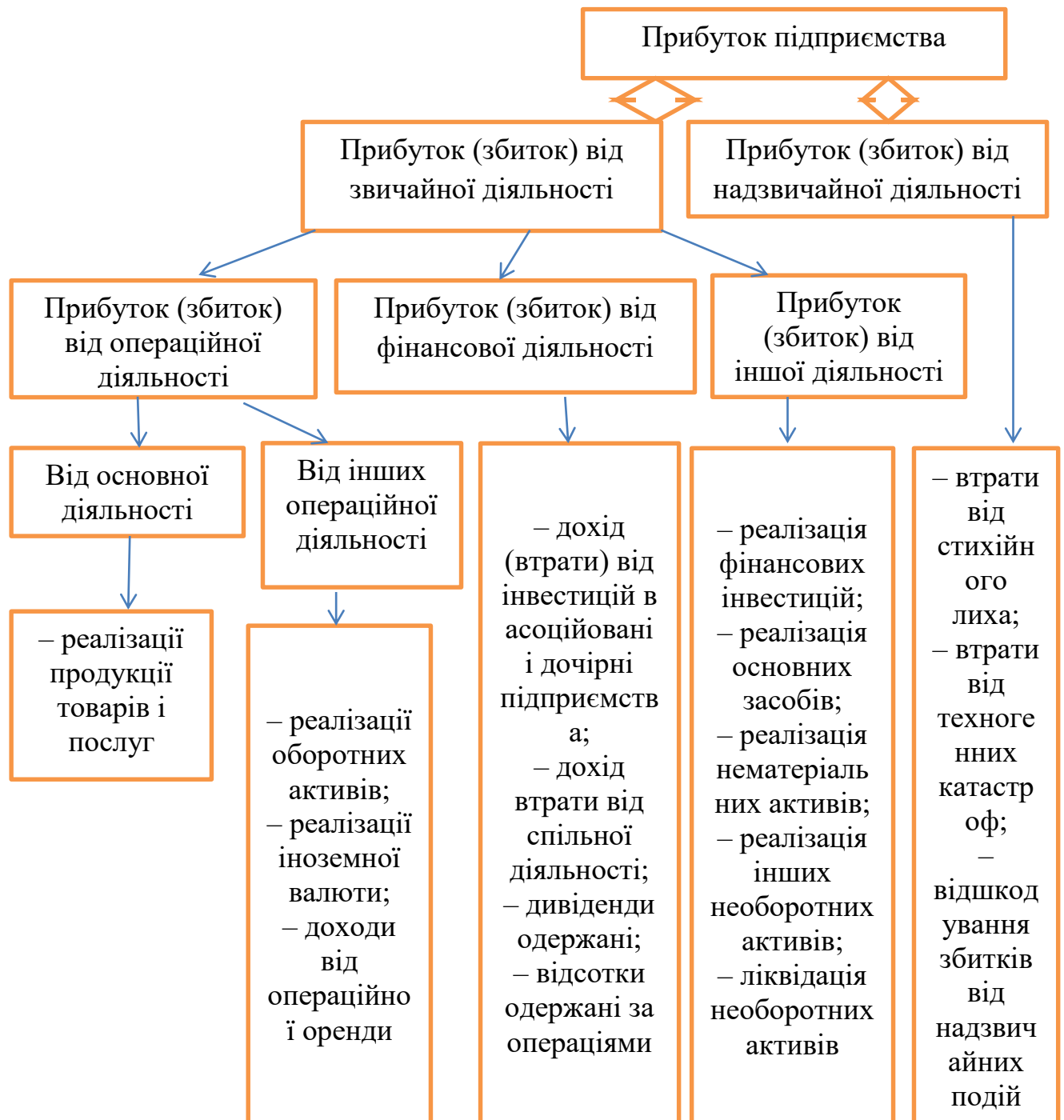

Рис. 1.4. Структурно-логічна схема формування прибутку підприємства

Джерело: розроблено авторами за даними [31, с. 32]

На нашу думку елементи доходу та витрат вимальовуються на такій основі як:

– дохід – це збільшення економічних вигід за весь обліковий період у формі поступлення чи зростання корисності активів або у через зменшення

зобов'язань. Наслідком цього є зростання власного капіталу, крім збільшення, із внесків учасників.

– витрати – це скорочення економічних вигід за весь обліковий час у період вибуття чи амортизації активів. Це може бути у вигляді появи зобов'язань, наслідком якого є зниження власного капіталу, за виїмком скорочення, пов'язаного з розрахунками із учасникам.

Отже, порядок поділу прибутку товариства окреслюється такими елементами: чинним законодавством, яке налаштовує відносини товариства з бюджетом; різними формами власності; організаційно-правовою формою товариства.

1.3. Нормативно-правові засади організації обліку, аудиту та аналізу формування, розподілу та використання прибутку

Дослідження проблем формування прибутку у час економічного спаду та кризи є все підвищеній увазі та завжди популярним, позаяк саме від суми отриманого товариством прибутку залежить і життєздатність товариства, а також відповідно і плинність кадрів, та як результат отримання корисних ефектів діяльності товариства.

У формуванні у товаристві прибутку є особливості, які залежать від сфери їх діяльності, форм власності та розвитку ринкових відносин тощо.

Нормативно-правові засади щодо визнання та вимірювання доходу та витрат, тобто і прибутку, більш-менш залежить від положень та збереження капіталу, яким товариство користується при формуванні своїх фінансових звітів.

Окреслені концепції передбачено у Міжнародних стандартах фінансової звітності.

Нормативно-правове визначення доходу та витрат класифікують їх основні риси, оскільки не ведуть до окреслених критеріїв, яким вони мають

відповідати. Перед тим як пройти визнання у звіті про прибутки та збитки це має бути відображено. Еталони визнання доходу та витрат розглядають у МСФЗ та у НП(С)БО.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [32] – показано, що прибуток це сума, на котру доходи є більші за пов'язані з ними витрати.

Втім, найбільш ґрунтовною та різносторонньою необхідно визнати сформовану думку, про те, що збиток є перевищенням суми витрат над сумою доходу, для одержання якого були понесенні ці витрати.

Збиток, як і дохід є фінансовим результатом діяльності товариства. Оскільки, товариство вважає, що збиток є доходом із знаком "мінус". Наявність прибутку або збитку напряду залежатиме від суми доходів і витрат товариства. Для цього можна побачити, що прибуток від реалізації продукції у товариствах обчислюється як різниця між виручкою від реалізації продукції. Він також не повинен урахувувати ПДВ, акциз та витратами на виробництво і здійснювання продаж, які зараховуються при обчисленні у собівартості продукції. Для цього ми наочно зобразили класифікацію доходів і витрат товариства за видами діяльності, що подано у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація доходів і витрат підприємства за видами діяльності

Доходи	Витрати
1. Виручка від реалізації продукції, робіт послуг	1. Виробнича собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг, адміністративні витрати, витрати на збут.
2. Інші операційні доходи	2. Інші операційні витрати
3. Фінансові доходи	3. Фінансові витрати
4. Інші доходи	4. Інші витрати

Джерело [33; 34; 35].

Нормативно-правове забезпечення прибутку є початковою метою і рушійним стимулом підприємницької діяльності. Тому серйозним дорученням кожного товариства є – одержання прибутку при мінімальних витратах через

додержання строгого режиму економії у витратах грошей і їх ефективного вкладання.

Законодавча база тлумачить, що у загальному вигляді прибуток розуміється різниця між доходами і витратами у роботі товариства. Проте, що стосується виробничих підприємств (до яких належить і наше товариство), основними витратами діяльності виступатимуть витрати виробництва.

За нашим твердженням, перш за все треба приділити увагу на якісну характеристику одержання прибутку: йдеться про його сферу – економіку. Крім того доцільно виокремити і адміністративні витрати, які включають функцію управління, а також понесені затрати на збут продукції та інші витрати. Виникнення прибутку, як тлумачить Податковий кодекс України напряду пов'язане із виникненням категорії «витрати виробництва» [28]. Та подає трактування поняття прибутку, яка частини додаткової вартості продукту, яка зостається після покриття витрат виробництва [36].

Окрім того, важливим є усвідомлення та акцентування уваги на дослідженні впливу прибутку не тільки на правову та економічну (через втрату податкових надходжень, закриття бізнес-об'єктів, розкрадання бюджетних коштів тощо) сфери, а і соціальну дестабілізацію (недостатність грошей), а також і політичну, що акцентує на ступені цього явища.

Подальше групування нормативно-правового забезпечення прибутку на рубежах даного класифікаційного угруповання включає застосування систематизації видів економічної діяльності у межах кожного та інституційних секторів.

Назва та склад інституційного сектору економіки держави зображено у табл. 1.3.

Як звучить у НП(с)БО прибуток – це частина чистого доходу, який природно отримують товариства, після реалізації продукції. Тільки коли відбулися продажі то чистий дохід бере форму прибутку. У кількісному вираженні прибуток є як різниця між чистою виручкою (після сплати ПДВ, АП та інших відрахувань з виручки у бюджетні і позабюджетні фонди) та повною

собівартістю реалізованої продукції. У той же час розмір продаж, величина прибутку, рівень рентабельності залежать від виробничої, маркетингової та фінансової діяльності товариства, тобто, ці показники визначають всі напрями діяльності товариства.

Податкове законодавство, а зокрема стаття 134 ПКУ зазначає, що прибуток установлюють «шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування, визначеного у звітності підприємства відповідно до НП(С)БО. У той же час суми доходів звітного періоду на собівартість проданих товарів та наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду, на різниці, які виникають відповідно до ПКУ» [28]. Інституційні сектори економіки які включають формування прибутку подано у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Інституційні сектори економіки щодо формування прибутку

Назва інституційного сектору	Склад інституційного сектору
Нефінансових корпорацій	інституційні одиниці, що зазвичай зайняті виробництвом ринкових товарів і нефінансових послуг.
Фінансові корпорації	інституційні одиниці, які зазвичай надають фінансові послуги, включаючи послуги із фінансового посередництва.
Загального державного управління	інституційні одиниці, які, окрім виконання політичних функцій, регулювання економіки та перерозподілу доходу й багатства, надають послуги для індивідуального або колективного споживання головним чином на неринковій основі.
Приватних підприємств	інституційні одиниці, що складаються з однієї особи або групи осіб; призначення сектору є забезпечення робочою силою та здійснення кінцевого споживання, а також здійснення фізичними особами – підприємцями виробництва ринкових товарів та нефінансових послуг.
Некомерційних організацій, які обслуговують домашні господарства	інституційні одиниці, які зазвичай зайняті наданням неринкових послуг для домашніх господарств або суспільству в цілому та чий ресурси формуються за рахунок добровільних внесків

Джерело: [37, с. 342; 38].

Отже, підсумуємо даний параграф нами дано визначення поняття, прибуток як суму, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати, а збитки – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

РОЗДІЛ 2.
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ
ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ У
ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО”

2.1. Організація обліку із формування, розподілу
та використання прибутку

Основним документом який вказує на види фінансових результатів це є Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, що включають «прибуток нерозподілений», «непокриті збитки», «прибуток, використаний у звітному періоді», «результат операційної діяльності», «результат фінансових операцій», «результат іншої діяльності».

Організація обліку із формування, розподілу та використання прибутку націлений на сплату податків та обов'язкових платежів та на утворення чистого прибутку. Прибуток, який може лишитися у користуванні товариства, і може бути застосований для таких цілей:

- матеріального заохочення і соціального розвитку;
- організація резервного фонду та фондів комерційного ризику;
- виробничого розвитку, виплати дивідендів, поповнення інших фондів, які можуть бути сформовані за рішенням товариства.

Що стосуватиметься формування розміру фондів фінансових коштів, які можна організувати підприємством за рахунок чистого прибутку. Також не регламентується, крім резервного фонду (для АТ), що і окреслено чинним законодавством. Організація розміру відрахувань до фонду щодо виплати дивідендів буде залежати від обсягу та структури акціонерного капіталу, а також і від кон'юнктури фінансового ринку та різновиду дивідендної політики, яку проводить товариство.

Для правильної організації обліку прибутку неодноразово використовується як дані результатів діяльності товариства або як основа для інших даних. Частинами, які природно пов'язані з параметрами прибутку, є дохід та витрати.

Напрями використання прибутку у ТзОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” подано на рис. 2.1.

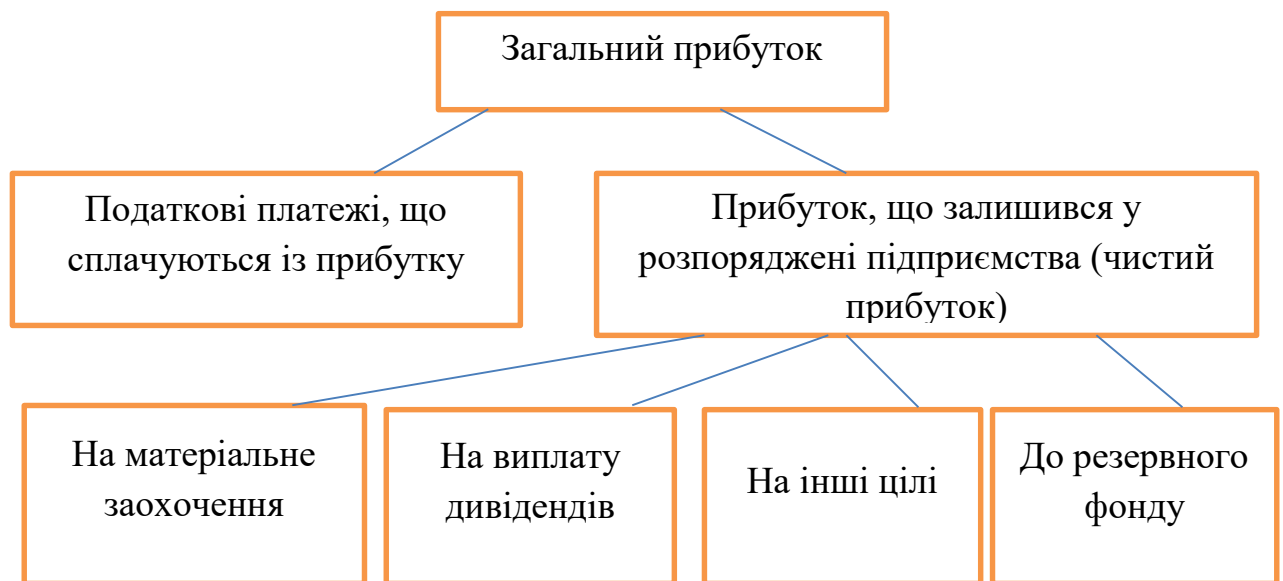

Рис. 2.1. Напрями використання прибутку у ТзОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО”

Джерело: розроблено авторами за даними [39, с. 402]

У нинішніх умовах організація обліку реалізовує не тільки облікову, а також й інформаційні та управлінські параметри, що є першорядним джерелом даних про доходи, витрати та фінансовий результат діяльності товариства.

У товариствах у яких є частка іноземного капіталу то у них можна передбачити і розподіл чистого прибутку і частині вітчизняного та іноземного. Що передбачено умовами установчого договору. Для ТзОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” одним із шляхів формування прибутку є відрахування на пайові (членські) внески.

Що стосуватиметься організації обліку прибутку в орендних підприємствах то у них за допомогою чистого прибутку потрібно зробити

сплату частини орендної плати, яка є більшою за розмір амортизаційних відрахувань на орендоване майно та може створюватися фонд викупу.

Організація обліку розподілу прибутку відбуватимуться у такому порядку:

- окреслення потреби у прибутку за напрямками його використання;
- формування цільової структури щодо розподілу прибутку.

Формування пріоритетності у використанні прибутку за поодинокими шляхами використання включатиме збалансування потреб у прибутку за такими напрямками його використання з потенціями отримання прибутку при реалізації господарсько-фінансової діяльності товариства.

Порядок управління прибутком товариства має свої характерну мету та завдання.

Головною метою в організації обліку прибутку вказаної системи є формулювання ефективних заходів щодо подальшого формування прибутку. Наслідком дійових заходів щодо керівництва прибутком товариства є зростання його обсягу та якнайкращий розподіл. Це сприятиме формуванню позитивного впливу на розвиток товариства та зростання його ринкової вартості.

Враховуюче попередній матеріал, доцільно, що провідними учасниками розподілу прибутку є держава власники, наймані працівники, постачальники та місцеві громади. Держава, в основному є зацікавленою в отриманні доходів до бюджету та для задоволення потреб усіх працівників, а зокрема:

- власники зацікавлені у збільшенні вартості майна і дістати доходи;
- працівники товариства вони зацікавлені в одержанні максимальних доходів. Дані доходи направлені на зростання активів для реалізації сталого розвитку системи господарювання. Працівників які налаштовані на збільшення доходів у вигляді оплати праці; постачальники – направлені на зростання обсягу постачання ресурсів за відповідними цінами, споживачі, які готові сплачувати за низькими ціна, а зі сторони місцевих громад то вони одержали додаткові доходи (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Учасники створення і розподілу обліку прибутку підприємства та їх інтереси

Джерело: [40, с. 230].

На, що нашу думку, організація обліку прибутків товариства має передбачати такі фундаментальні підсистеми, як: оперативний, управлінський та фінансовий облік (рис. 2.3). Оскільки саме у межах цих видів обліку виникатиме повідомлення про фінансові результати.

Спрямованість частини прибутку товариства на його розвиток дозволить поліпшити рівень соціального клімату товариства або скоротити соціальну напруженість. А це сприятиме вирішенню соціально-економічних проблем.

Розподіл частини прибутку на потреби розвитку товариства буде сприяти поліпшенню поважного іміджу товариства у споживачів та у місцевого

населення і цим же заохотити до зростання прибутку через збільшення обсяги реалізації продукції.

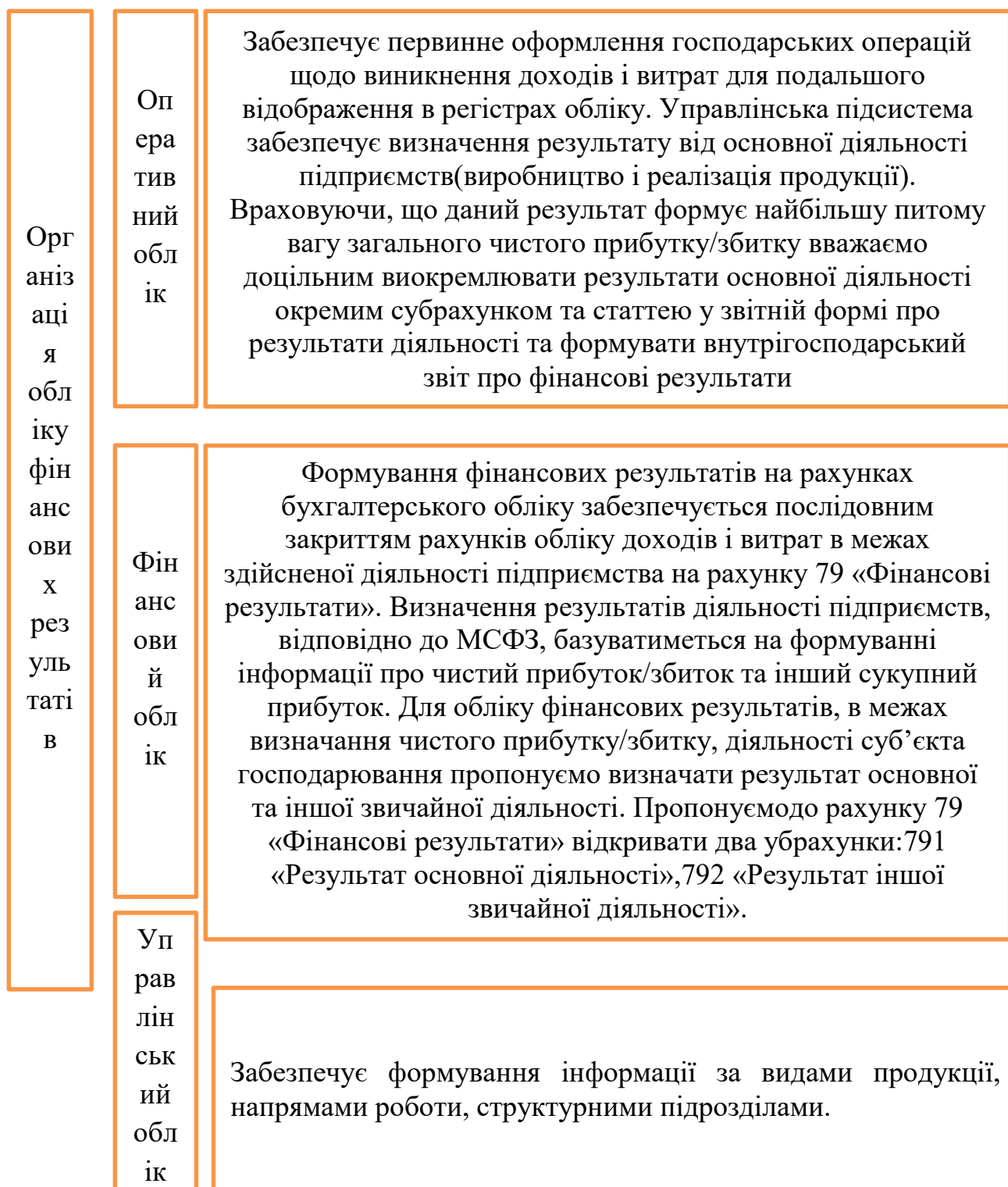

Рис. 2.3. Механізм організації обліку фінансових результатів на ТЗОВ «ІБК – НОВЕ МІСТО»

Джерело: [41, с. 59].

Отже, виходячи із мети організації обліку керування прибутком, у процесі організації обліку прибутку треба виконувати такі завдання:

- відповідність одержаного прибутку існуючому ресурсному потенціалу товариства та новітній ринковій кон'юнктурі;

- врівноваження одержуваного прибутку та шабля ризику. Тобто якщо більший можливий обсяг прибутку, тоді повинен бути найвищий рівень ризику щодо його одержання;

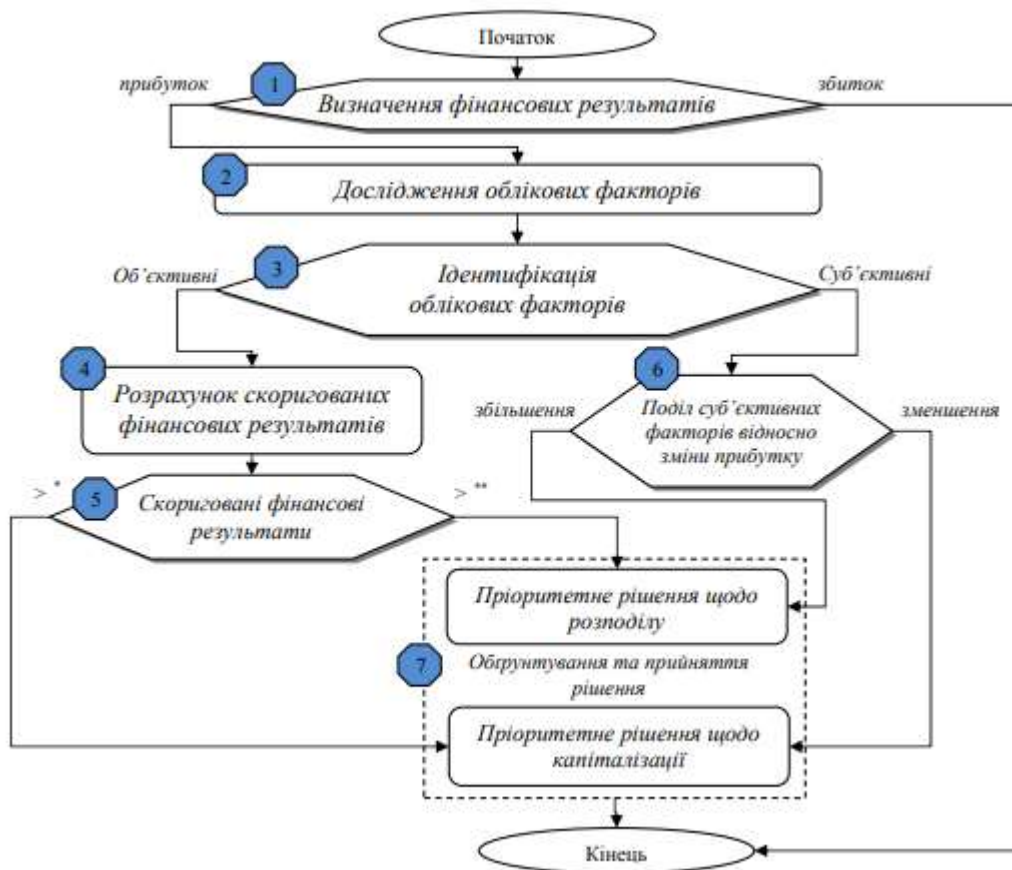
- бажання до отримання високого рівня отриманих прибутків, а також створення резервів збільшення доходу має відбуватися із проведенням його реінвестування у поточну (операційну) діяльність. А це у свою чергу дозволить подальший результативний розвиток товариства;

- організація продуктивної системи розподілу прибутку націленої на дотримання збалансованого співвідношення напрямів його застосування для дотримання умов прийдешнього розвитку товариства та покращення обліково-аналітичних процесів.

2.2. Методичні аспекти побудови обліку формування, розподілу та використання прибутку

На сьогодні досліджуючи методичні аспекти побудови обліку формування, розподілу та використання прибутку доведено, що основною метою планування та його розподілу є саме збалансування пропорції між елементом чистого прибутку, який припадає на персонал та на господаря товариства, а також є тією частиною, яка лишається в обігу коштів досліджуваного товариства.

Що стосується механізму вивчення правил щодо розподілу та формування прибутку за рахунок обчислення скоригованого фінансових результатів то ми це можемо побачити на рис. 2.4.

* - величина скоригованих фінансових результатів менша за величину фінансових результатів звітного періоду

** - величина скоригованих фінансових результатів більша за величину фінансових результатів звітного періоду

Рис. 2.4. Механізм вивчення правил щодо розподілу та формування прибутку за рахунок обчислення скоригованих фінансових результатів

Методичні підходи до облікового процесу операцій із обчислення фінансових результатів включає виокремлення ряду витрат діяльності, які також матимуть вплив на зменшення величини фінансових результатів. Тобто на потенційну базу розподілу, оскільки це не дозволить сприяти задоволенню інтересів деякої частини соціально-економічних партнерів.

Запропонований механізм надаватиме бухгалтерії пропозиції з елімінації з методики обліку формування фінансових результат витрат на отримання премій вищому керівництву товариства, а також і виплату додаткових бонусів та витрат на дослідження та розробки, та витрат на соціальний розвиток товариства.

Господарська діяльність зумовлює потребу у підвищенні поінформаності щодо кінцевих фінансових результатів як головного оціночного показника. У той же час облікова характеристика даних про витрати включає акумулювання для них деяких елементів прибутку навіть і при затвердженні рішень про розподіл прибутку та віддзеркалення у кореспонденції рахунків із рахунком 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді».

Застосування елімінування передбачатиме розкриття витрат, які включатимуть ідентифікацію і як наслідок дію суб'єктивних факторів.

Тобто покриття цих витрат включатиме як сумнівні так і безнадійні борги, а також і втрати від зменшення у ціні запасів, нестачі і втрат, штрафи, пеню. Саме тому нами запропоновано це проводити шляхом зменшення нерозподіленого прибутку.

Для покращення методології обліку у частині формування фінансових результатів та розподілу прибутку характерним була б зміна назву рахунку 44 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» на «Нерозподілений (невикористаний) прибуток (непокритий збиток)» та субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений» на «Прибуток нерозподілений (невикористаний)». Оскільки, саме таке трактування сприятиме узгодженню та правильності назв рахунків із природою об'єктів та процесів, які на них рахуються.

Також необхідно пам'ятати і про те, що для віддзеркалення розподілу та використання прибутку у товариствах треба використовувати такі рахунки, які стосуватимуться аналітичного обліку:

- 441.1 «Прибуток до розподілу»;
- 441.2 «Прибуток для покриття непередбачуваних витрат та збитків»;
- 441.3 «Прибуток для розвитку виробництва»;
- 441.4 «Прибуток для соціального розвитку»;
- 441.5 «Прибуток для виплати дивідендів»;
- 443.1 «Прибуток використаний для покриття непередбачуваних витрат та збитків»;
- 443.2 «Прибуток використаний на розвиток виробництва»;

– 443.3 «Прибуток використаний на соціальний розвиток»;

– 443.4 «Прибуток використаний на виплату дивідендів».

Запровадження даних субрахунків у товаристві може бути дозволено положенням Листа Мінфіну від № 053-2920 та не суперечить абзацу 4 Р. 1 «Загальні положення» у Інструкції про застосування Плану рахунків.

Механізм обліку формування прибутку та його складові подано на рисунку 2.5.

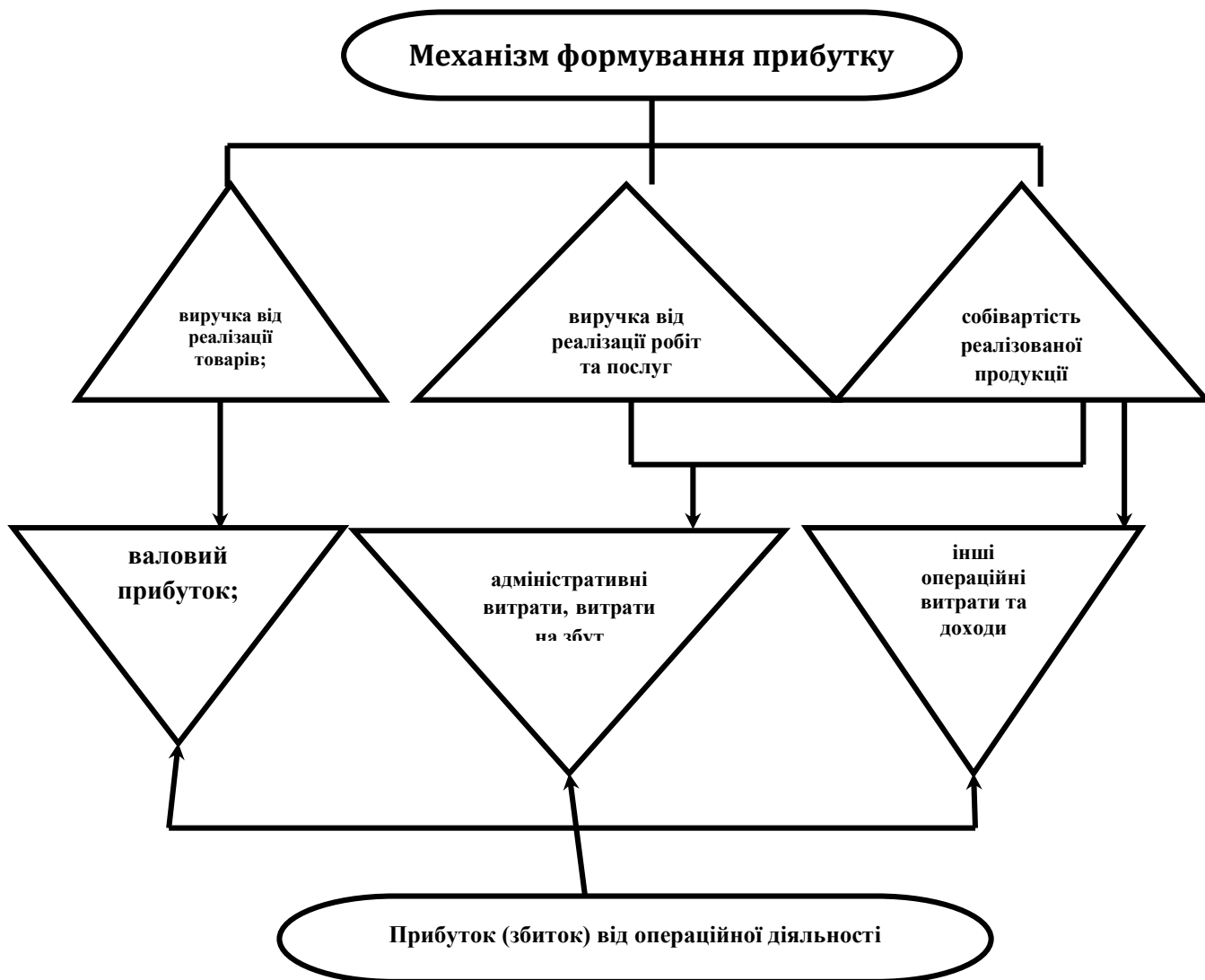

Рис. 2.5. Механізм обліку формування прибутку та його складові

Дані введення надають змогу розробити основу для розширення даних при формуванні фінансової звітності. У частині розподілу та використанні прибутку і при занесенні даних у автоматизовану форму ведення обліку у

товариствах не спостерігатиметься підвищення трудомісткості облікового процесу.

Тобто, фінансовий результат показує шляхи порівняння доходів та витрат. У той же час бухгалтеру доцільно пам'ятати, якщо забрати слово «фінансовий», то саме поняття результат є цілковитим підсумком послідовності дій.

Тобто результат є стадією діяльності товариства, у випадках якщо встановлено потребу у переході від якості у кількість і від кількості в якість [42, с. 20].

Склад абсолютної суми прибутку товариства включає:

- результативність його фінансово-господарської діяльності;
- сфера діяльності;
- галузь у якій працює товариство;
- затвержені законодавством умови обліку фінансових результатів.

Бухгалтерський підхід окреслює, інформацію, у якій вказано, що прибуток формується як різниця між виручкою від реалізації продукції (товарів, послуг) і поточними витратами виробництва. Отже, назви до субрахунків рахунку 79 «Фінансові результати» включатиме обчислення кінцевого результату видів діяльності: операційної, фінансової, іншої звичайної та надзвичайних подій.

Коли буде списаний на рахунку 79 «Фінансові результати» відповідні субрахунки доходів і витрат тоді треба вирізнити між ними різницю і закрити на інший рахунок. Цим рахунком буде 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Тоді, на нашу думку, можна досліджуваному товариству, ввести до рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» також і субрахунки, які стосуватимуться обліку прибутку чи збитку за виразним видом діяльності, а зокрема:

- 441 «Прибуток (збиток) від операційної діяльності»;
- 442 «Прибуток (збиток) від фінансових операцій»;

- 443 «Прибуток (збиток) від іншої звичайної діяльності»;
- 444 «Прибуток використаний у звітному періоді»;
- 445 «Нерозподілений прибуток».

Запропонована нами така систематизація фінансових результатів за видами діяльності на рахунку 44 «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки») дасть змогу проконтролювати як впливає окремий результатів на єдиний результат діяльності товариства.

Отже правильне розуміння обліку формування прибутку дозволить отримати дані від внутрішні користувачам для вчасного прийняття управлінських рішень. Дані рішення стосуватимуться і поліпшення результатів у певному напрямку господарської діяльності.

2.3. Фінансова звітність та її роль при обчисленні податку на прибуток підприємств.

Для ефективного розуміння формування податку доцільно також знати, який податок з нього треба сплатити.

Процес обчислення податку включатиме формулювання крім об'єкту оподаткування ще й податкової бази, яка виступає обов'язковим елементом облікового механізму податку. Обов'язковість застосування цього елемента спливає зі змісту ст. 7 ПКУ. Де зазначено, що до бази оподаткування повинна братися ставка податку, яка напряму передбачена у ст. 25 ПКУ.

Родове визначення бази оподаткування включатиме конкретні вартісні, фізичні або інші характеристики певного об'єкта оподаткування. У той же час база оподаткування – це є фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого може бути застосована податкова ставка і яка буде використана для обчислення розміру податкового зобов'язання [43, с. 9].

Похожу думку має також і Свирида О.В., Марковська Н.В., яка вказує на те, що податкова база є вартісною або фізичною характеристикою об'єкта

оподаткування Тобто вона обчислюється платниками податків самими відповідно до даних обліку де ми можемо у документах відобразити дані про об'єкти, які підлягатимуть оподаткуванню або ті які є з ним пов'язані [44, с. 456].

У ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” при обчисленні його бази податку на прибуток у чинних документах визначено також і грошове вираження об'єкту оподаткування.

Однаковий підхід до формулювання оподаткованої бази з податку на прибуток підприємств буде також і застосовуватися і до злиття бухгалтерського та податкового обліку по цьому платежу [45, с. 171].

Здійснюючи аналіз об'єкта оподаткування і бази оподаткування нам треба не забувати про те, що ці поняття, не є однакові. Оскільки один і той самий об'єкт оподаткування може бути утворений у кілька податкових баз але для різних податків, і тоді це не буде подвійним оподаткуванням.

Здійснюючи характеристику бази й об'єкту оподаткування прибутком Хоменко Д., Овчарик З. наголошує, що для формулювання процедур реалізації податкового обов'язку тільки знання об'єкта оподаткування замало. Тому, що: «за допомогою цього елемента неможна разом скоректувати кількісні характеристики, за допомогою яких можна обчислити суму, яка повинна бути перерахуванню до бюджету [46, с. 127].

У той же час об'єкт і база оподаткування чітко пов'язані, бо як і податкова база за своїм змістом є об'єктом оподаткування так і скоригований прибуток застосування податкової ставки, обчислення суми податку [47, с. 105], проте дане визначення є неточним, оскільки:

– податкова база рахується виходячи з об'єкта оподаткування. Проте вона не є його частиною, оскільки податкова база є тільки вираженням об'єкту у кількісному або вартісному еквіваленті;

– податкова база обчислюється із об'єкта оподаткування, проте для цього треба знати розмір та одиницю виміру бази оподаткування. Оскільки для

вибору оподатковуваної бази треба чітко розуміти масштаб податку та вимір об'єкта оподаткування.

У тих випадках коли бухгалтерія визначає суми податку, яку треба сплатити до бюджету, застосовуються: об'єкт оподаткування, його масштаб, база оподаткування та одиниця її виміру, ставка податку. Паралельне обчислення та застосування всіх цих елементів (коли нема податкових пільг) дасть змогу визначити суму, яку треба надіслати до Державного або місцевого бюджету.

Платники податків самі обчислюють податкову базу за підсумками кожного окремого податкового періоду беручи за основу цифри із податкового обліку об'єктів оподаткування або об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням [48].

Даний підхід може бути використаний при обчисленні обсягу податкового обов'язку платників податків, проте він ще не може бути застосований до усіх платників. Через повільні реформи у сфері оподаткування прибутку підприємств та організації нової моделі податку на прибуток підприємств. Тобто це поступовий перехід від податкового до бухгалтерського обліку при якому буде визначенні податкового зобов'язання платника податку на прибуток підприємств. На сьогодні по цьому платежу рівночасно застосовується бухгалтерський облік.

Здійснюючи характеристику бази оподаткування можна прослідкувати, що податкова база доповнює об'єкт оподаткування, та через кількісні, вартісні рекомендації представляє специфіку кожного платежу. Оскільки саме за допомогою бази оподаткування обчислюється сума податку і є гарантії щодо їх обов'язкової сплати. Що стосується оцінки то при ній податкова база повинна бути проаналізована відповідно до заявлених показників та сум, які були сплачені до бюджету. Для цього, у товаристві, потрібно розпізнавати облік податкової бази та її складових елементів та систему вирахування податкової бази [49].

Отже, відповідно до мети даної дипломної роботи важливо визначитись із підходами до формування прибутку та механізмами регулювання фінансової звітності, її структури та процедур її складання.

Визначення «фінансова звітність» регулюється в Україні кількома нормативними актами. Під терміном «фінансова звітність» окрім ПКУ діють і БКУ, Господарський кодекс України та Кодекс України про адміністративні правопорушення [28; 34]

Фінансова звітність засовується не тільки для обчислення об'єкту податку на прибуток підприємств, а тоді коли користувачам звітності необхідні дані фінансового характеру про ці підприємства.

У державі склад фінансової звітності та процедури заповнення її деталей залежно від суб'єктів, які мають її складати. За спільним правилом, яке діє для подання всієї фінансової звітності та включає чотири елементи:

- 1) баланс;
- 2) звіт про фінансові результати;
- 3) звіт про рух грошових коштів;
- 4) звіт про власний капітал
- 5) примітки до звітів.

Окремим підприємствам можливий й інший набір елементів. Це, стосується малого бізнесу, неприбуткових підприємств, представництв іноземних суб'єктів. Для яких можна застосовувати скорочений набір елементів фінансової звітності. Оскільки ці суб'єкти складаю тільки баланс і звіт про фінансові результати.

Вид організаційно-правової форми має вплив на терміни та періодичність подання фінансової звітності. Деякі платники податку на прибуток підприємств у випадках, ст. 134 ПКУ, можуть подавати щоквартальну фінансову звітність, а також і щорічну залежно від обраної групи. Щорічно заповнюють фінансову звітність також і юридичні особи, які включено до переліку неприбуткових установ.

Метою складання фінансової звітності є надати повну та неупереджену інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Водночас, необхідно крім мети складання та ведення фінансової звітності виокремити й податкову. Особливо актуальною вона є для обрахування об'єкту податку на прибуток підприємств за даними фінансової звітності. Отже, можна звернути увагу і те, що заповнення фінансової звітності обумовлює появу податкового обов'язку по податку на прибуток досліджуваного товариства.

За правилами ст. 22, 36, 37 ПКУ податковий з'являється при появі у платника об'єкта оподаткування. Проте, для появи податкового обов'язку суб'єкт має мати форму та бути зареєстрованим як платник саме цього податку відповідно до законодавства.

Об'єкт оподаткування повинен бути документально віддзеркаленим для обрахунків та сплати податків. Тільки сукупність всіх цих складових, а зокрема: реєстрація платника податку – юридичної особи; виникнення об'єкту оподаткування та відображення об'єкту у звітних документах, виступатиме підставою для появи податкового обов'язку. Дефіцит будь-якої складової робить неможливим виконання податкового обов'язку та може вказувати про порушення чинного податкового законодавства України.

Фінансова звітність заповнюється відповідно до національних або міжнародних стандартів. Заповнювати її мають усі без винятку юрособи та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності.

Що стосується фінансової звітності за міжнародними стандартами то вона заповнюється:

- 1) публічними акціонерними товариствами;
- 2) банками;
- 3) страховиками;
- 4) підприємствами, що здійснюють певні види діяльності (надання фінансових послуг, крім страхування й пенсійного забезпечення; недержавне пенсійне забезпечення) [50].

Заповнюючи звітність за міжнародними стандартами товариству треба виконувати декілька моментів:

– при складанні за міжнародними стандартами додатково не треба заповнювати звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [51];

– міжнародні стандарти не повинні суперечити Закону України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [52];

– стандарти не мають в неухильному порядку бути оприлюднені на веб-сайті органу виконавчої влади.

– перелік наведених нами суб'єктів, які подають фінансову звітність за МСФЗ, не є вичерпний.

Наведені організаційно-правові форми повинні вести саме міжнародні правила складання звітності, а інші підприємства можуть на самі застосовувати або НП(С)БО, або користуватися МСФЗ.

– у разі обрання МСФЗ для заповнення звітності організаційно-правові форми мають викласти про це орган виконавчої влади, який продає державну політику.

Правила, за якими заповнюється звітність, визначається, щоб зрозуміти ПС(Б)О. Вони регулюють окремі аспекти обліку операцій. Також не є можливим при заповненні звітності, для визначення об'єкта та бази оподаткування по податку на прибуток підприємств, вдовольнитися тільки П(С)БО «Податок на прибуток», оскільки діє багато категорій та правил обліку, які торкаються обрахунку прибутку та відображаються в інших П(С)БО.

Ларіна О. В. зазначає, що сплата податків і зборів та подання податкової декларації при сплаті авансових внесків з податку на прибуток товариства або АП. Процедури щодо сплати податків і зборів після подання податкової декларації є найбільш поширеними і стосуються податку на прибуток підприємств тощо [53].

За правилом, які подано у ст. 137 ПКУ, по податку на прибуток товариств застосовується квартальний звітний період (квартал, півріччя, три квартали, рік) [28].

А вже по закінченню цього часу у платника виникає зобов'язання заплатити визначену ним суму податкового зобов'язання. Також у товариства є можливі вживати інших податкових періодів. При чому даний період прив'язується не до календарного початку року, а до 1 липня. З цього видно, що він, він триватиме з 1 липня минулого звітного року до 30 червня поточного звітного року.

Оскільки звітний період – це термін підбиття підсумків (остаточних або проміжних), формування та подання до місцевого податкового органу звітності [54, с. 8].

Що стосується темпоральних меж виконання обов'язку зі сплати податку на прибуток підприємств, то вони передбачені у ст. 57 ПКУ у якій передбачено норми щодо самостійної сплатити суму податкового зобов'язання. Яка передбачена у поданій податковій декларації, на протязі 10 календарних днів, за останнім днем граничного строку її подання.

Декларація з податку на прибуток підприємств оформлює з основної форми та додатків до неї [55]. Також передбачена триланкова структура, що обумовлює подання додатків.

Додаток «Різниці» заповнюється відповідно до ст. 138-141 ПКУ. Його поділено на два стовпчики – для різниць, на які треба збільшити фінансовий результат, і різниць, на які доцільно його зменшити. Заповнювати треба чотири групи різниць:

- різниці, які виникають при нарахуванні амортизації;
- різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень);
- різниці, що виникають при здійсненні фінансових операцій;
- інші різниці.

Отже, методологія облік результатів діяльності товариства використовується для складання фінансової звітності, за показниками якої і

буде обчислена сума податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств. Тому варто акцентувати увагу на те, що подібний механізм обчислення суми податкового зобов'язання не є загальним для всієї сукупності податків і зборів.

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛУ І ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ

3.1. Аналітичні показники формування, розподілу та використання прибутку підприємства

Починаючи з 2019 року показник прибутку товариства є більший за показник збитку, що свідчить про поліпшення його фінансового стану та про їх високу платоспроможність.

Аналітичне забезпечення, як складник інформаційного забезпечення для результативного управління, це дозволить у подальшому вирішувати основні задачі управління, доставляючи адміністративному персоналу повну та достовірну інформацію про зв'язки із зовнішнім світом.

Методології аналітичного забезпечення щодо формування, розподілу та використання прибутку виділено, що обліковий процес треба розпочинати на із дотриманням того, щоб усі об'єкти обліку взаємопов'язувалися між собою єдиною групою даних. Структура функції обліку є однією із складових організаційної структури товариства [56, с. 12].

Неправильним було б розуміти, те, що аналітична система базується тільки на бухгалтерських даних. Всупереч, цього особливою рисою аналітичного забезпечення як системи є її комплексність. Це можна спостерігати у випадках прояви взаємодії інформаційних даних щодо ведення бухгалтерського, оперативного, статистичного, фінансового обліку та стратегічного аналізу.

Аналітичне забезпечення треба простежувати як системний підхід, та яка взаємодіє із інформаційними потоками під час формування оперативної та якісної аналітичної інформації про формування, розподіл та використання

прибутку підприємства для подальшого забезпечення ефективності прийняття управлінських рішень.

Кінцевим показником господарської діяльності виступає фінансовий результат, який формулює усі площини діяльності товариства. Тому операції з формування, розподілу та використання прибутку підприємства повинні, забезпечувати вчасність внесення коректувань у діяльність з метою уникнення збитків та поступи для бажаного прибутку.

У рисунку 3.1. відображено контингент обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами товариства.

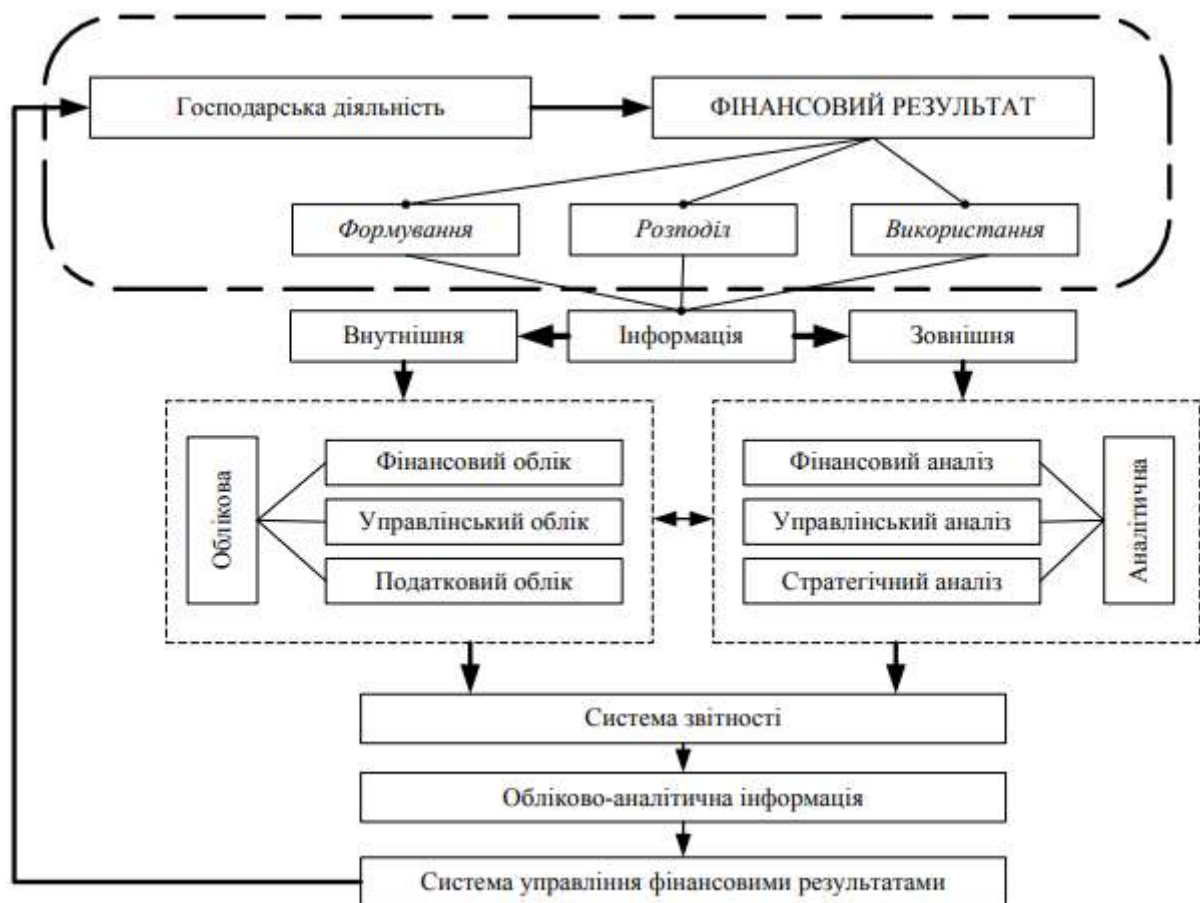

Рис. 3.1. Складові обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства

Джерело: [57]

Розмір прибутку у ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” напряму залежить від обраного порядку обчислення:

- фінансового результату;
- собівартості продукції;
- загальногосподарських витрат;
- адміністративних витрат;
- витрат на збут.

Саме тому на будь-якому етапі формування прибутку чільним етапом є нарощення доходів та скорочення витрат.

Для цього необхідно дослідити фінансовий підхід до оцінки ефективності розвитку ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО”. На основі даного підходу, еталонами ефективності розвитку товариств є цифри стосуються результативності господарської діяльності – прибутку та рентабельності. В табл. 3.1. ми проведемо аналіз формування прибутку ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” за допомогою оцінки звіту про фінансові результати підприємства.

Оцінка динаміки щодо формування прибутку ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” дає змогу зрозуміти, що за час з 2018-2020 рр. дохід від послуг які надає підприємство піднявся на 208,4 тис грн. або на 26,4%. Що стосується податку на додану вартість підприємств на 336,4 тис грн., що склало на 26,4%.

Чистий дохід від реалізації у товаристві зріс на 1682,0 тис грн. або на 26,4%. Збільшення обсягів надання послуг у свою чергу обумовило зростання собівартості послуг: за період 2019-2020 років собівартість реалізованих послуг ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” зросла на 578,7 тис грн. або на 24,8%.

Дані щодо валового прибутку товариства, вказують на різницю між чистим доходом та собівартістю у 2019-2020 рр. даний показник має тенденцію до зростання на 1103,2 тис. грн. або на 27,4%.

Зростання валового прибутку на 27,4 % у порівнянні із чистим доходом від продажів, який складає +26,4 % означає, що потрібно підтримувати роботу товариства у частині політики собівартості та управління витратами на подальшу ефективну роботу товариства. Окремо, це могло відбутися за рахунок

зростання обсягу реалізації у ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” та за рахунок цього товариство змогло знизити рівень постійних витрат у обчисленні на одиницю послуг. Це, у свою чергу сприяло зменшенню собівартості. Також це мало вплив і на суму доходів від продажу які мали тенденцію до зростання у більшій мірі, ніж собівартість (приріст доходу від реалізації за 2019-2021 рр. становив 26,4%, проте вже собівартість мала тенденцію до зростання лише на 24,8 %, що є позитивним).

Таблиця 3.1.

**Аналіз формування прибутку ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО”
у 2018-2020 рр.**

Показники	2018 рік, тис грн.	2019 рік тис грн.	2020 рік тис грн.	Зміна за 2018-2019		Зміна за 2019-2020	
				Тис грн.	%	Тис грн.	%
1. Доход (виручка) від реалізації робіт (послуг)	6123,5	7635,8	9654,2	1512,3	24,7	2018,4	26,4
2. Податок на додану вартість	1020,6	1272,6	1609,0	252,0	24,7	336,4	26,4
3. Чистий дохід від реалізації	5102,9	6363,1	8045,2	1260,3	24,7	1682,0	26,4
4. Собівартість реалізованих послуг	1785,6	2334,9	2913,7	549,3	30,8	578,7	24,8
5. Валовий прибуток	331724,2	402819,8	513144,5	71095,6	21,4	110324,7	27,4
6. Фінансові результати від операційної діяльності	1143,7	1650,2	1866,6	506,6	44,3	216,3	13,1
7. Чистий прибуток	967,51	1123,4	1612,6	155,7	16,1	489,4	43,6

Джерело: [баланс підприємства].

Досліджуючи критерії оцінки ефективності стратегії, можна спостерігати два підходи, а зокрема: фінансовий та ринковий підходи.

До фінансового підходу входять: критерії ефективності стратегії показники економічного ефекту (це можуть бути обсяг продажу, прибуток,

частка ринку) та економічної ефективності (рентабельність реалізації, рентабельність капіталу, рентабельність активів, рентабельність інвестицій);

Ринковий підхід включатиме: критерії ефективності стратегії, які відповідатимуть стратегії та домовленостям із конкурентного середовища та етапу життєвого циклу, конкурентному становищу товариства. Критеріями ефективності є певні виміри, які показують деякі частини розвитку товариства, а зокрема: маркетингову субстратегію; продуктову субстратегію; цінову субстратегію.

Фінансові результати від операційної діяльності товариства за період 2019-2020 років зріс на 216,3 тис грн. або на 13,1%. Чистий прибуток після оподаткування зріс на 43,6 % або на 48939,0 тис. грн. – із рівня 1123,2 тис грн. у 2019 році до 1612,6 тис грн. у 2020 році.

Тенденція ключових даних фінансово-господарської діяльності ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” вказує, що чистий дохід від надання послуг зріс із 5102,9 тис грн. у 2019 р. до 8045,2 тис грн. у 2020 р. Собівартість проданих послуг збільшилась із 1785,6 тис грн. у 2019 році до 2913,7 тис грн. у 2018 році; фінансовий результат від операційної діяльності збільшився із 114367,0 тис грн. у 2019 році до 1866,6 тис грн. у 2020 році, а чистий прибуток після оподаткування зріс із 967,51 тис грн. у 2019 році до 1612,6 тис грн. у 2020 році.

У табл. 3.2. зроблений аналіз основних показників прибутковості діяльності товариства за період 2018 – 2020 років.

Вивчаючи рух змін основних даних прибутковості діяльності товариства видно, що за рахунок зростання ринкової вартості активності підприємства та розширення асортименту послуг товариства та покращення маркетингових інструментів по росту збуту. У ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” удалося поліпшити дані щодо чистого прибутку на 43,6 % за період 2018-2020 років.

За досліджуваний час з 2019-2020 рр. спостерігалось зростання відносних показників, які характеризують прибутковість функціонування ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО”. Дані показники характеризуватимуть: рентабельність

реалізації, яка збільшилася із 19,0% до 20,0%, що стосується рентабельності послуг то вона зросла із 54,2 % до 55,3 %.

Таблиця 3.2

**Показники прибутковості (рентабельності) діяльності
ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” в 2018-2020 рр.**

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Зміна за 2018-2019		Зміна за 2019-2020	
				тис грн.	%	тис грн.	%
1. Чистий дохід від реалізації робіт (послуг)	5102,9	6363,3	8045,2	1260,3	24,7%	1682,0	26,4%
2. Собівартість реалізованих послуг	178564,1	2334,9	2913,7	549,3	30,8%	578,8	24,8%
3. Сукупні витрати	967,5	1123,2	1612,6	155,7	16,1%	489,4	43,6%
4. Чистий прибуток після оподаткування	19,0%	17,7%	20,0%	-1,3%	-	- 2,4%	-
5. Прибутковість реалізації, % (п4/п1)	54,2%	48,1%	55,3%	-6,1%	-	7,2%	-
6. Прибутковість послуг, % (п4/п2)	5102,9	6363,2	8045,2	1260,3	24,7%	1682,0	26,4%

Джерело: [баланс підприємства].

Отже, за допомогою оцінки тенденцій формування фінансових результатів ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” можна прослідкувати те, що на сьогодні, результативність функціонування товариства зросла. Проте не знати як будуть відобразитися наслідки війни, а тому можна сказати про результативність вибраного шляху товариства за вибраний період їх подальшої діяльності.

Тому чином проведений аналіз вказує на те, що за час 2019-2020 років фінансові показники ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” були похвальними та показували динаміку до збільшення, що дозволило виокремити те, що план подальшого розвитку товариства створює потрібний фінансовий результат, і ому його можна назвати як ефективний.

Таблиця 3.3.

Показники рентабельності ТЗОВ “ІБК – НОВЕ МІСТО” в 2018-2020 рр

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Зміна за 2018-2019		Зміна за 2019-2020	
				абсолютна	відносна	абсолютна	відносна
1. Чистий прибуток, тис. грн.	967,52	1123,20	1612,60	155,7	16,1%	489,4	43,6%
2. Активи, тис. грн.	9872,6	10211,3	12697,8	338,7	3,4%	2486,6	24,4%
3. Власний капітал, тис. грн.	7220,2	7641,1	8716,99	420,8	5,8%	1075,8	14,1%
4. Рентабельність активів, %	9,8%	11,0%	12,7%	1,2%	-	5,6%	-
5. Рентабельність власного капіталу, %	513,4%	14,7%	18,5%	1,3%	-	7,8%	-

Однак, зауважимо, що війна та суттєве вплив корона вірусу в Україні дуже сильно позначились на ринкових та фінансових позиціях “ІБК – НОВЕ МІСТО”, призвівши до зменшення виручки від реалізації, скорочення чистого прибутку.

3.2. Аудит формування, розподілу та використання прибутку

Прибуток є першорядним фактором у діяльності товариства та є основним джерелом, яке дозволяє досягти стійкий фінансовий стан, тому в умовах різного зовнішнього середовища для прийому аргументованих управлінських рішень треба мати повну інформацією про його розподіл та використання. Переконавання у доброякісності інформаційних ресурсів у ринковій економіці, що сприятиме забезпеченню аудиторами виконання процедур за допомогою обґрунтування неупередженої думки про фінансову звітність товариства.

Проведення аудиторської діяльності включає обов’язкове дотримання Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду. Також повинні бути

внесеними у норми та ті які носять універсальний характер, у зв'язку із цим виникає потреба у виділенні чіткої та ефективної методики проведення аудиту прибутку.

Цінним показником діяльності товариства є кінцевий фінансовий результат. Який залежно від ефективності діяльності може бути відображений у формі прибутку або збитку.

Прибутковість є конститутивним фактором економічної безпеки, бо за допомогою нього можна примножити власний капітал та поширити виробництво із страхуванням основних ризиків.

Тобто, прибуток є кінцевою метою проведення аудиту тому, що для товариства прибуток є одночасно «і метою, і результатом, і стимулом діяльності» [58, с. 140].

Якщо рахувати, що прибуток має речовий зміст та суспільну форму то саме аудит в її діалектичній єдності дозволить побачити його економічний зміст та буде причиною стеження з боку користувачів.

Результативна система розподілу прибутком підприємства сприяє стабільному функціонуванню, приводить до зростання економічного потенціалу та створення підґрунтя для фінансової безпеки підприємства.

Методика аудиту прибутку відображає послідовність та порядок застосування методів задля встановлення об'єктивної істини про його якісний та кількісний стан у фінансовій звітності. При цьому погоджуємось із Назаренко І.М., Назаренко О.В. у тому, що «наукова розробка загальної методики аудиту передбачає декілька цілей, найголовнішими з яких є підвищення якості, забезпечення результативності, оптимальності, повноти й досягнення мети аудитора» [59, с. 251].

Проблеми методики аудиту прибутку як кінцевого фінансового результату торкаються меж дослідження утворюючих факторів. Ключовими елементами в процесі визначення фінансових результатів діяльності підприємства є доходи і витрати, адже прибуток як облікова категорія визначається різницею між доходами й витратами, а в результаті показує

приріст власного капіталу підприємства, створеного у процесі підприємницької діяльності за звітний період, за винятком зміни капіталу за рахунок внесків власників. Запропонована концептуальна модель рис. 3.2 дозволить аудиту враховувати етапи формування та використання прибутку.

Рис. 3.2. Концептуальна модель аудиту із урахуванням етапів формування та використання прибутку

Джерело: [60. с. 7]

Погоджуємось із Олійничук О.І., які серед окресленого кола завдань, що потребують вирішення в такому разі, виокремлюють здійснення постійного контролю за діяльністю підприємства, використанням його ресурсного потенціалу та формуванням результатів діяльності [10, с. 25], тому вважаємо, що до основних інструментів для створення гарантій щодо якості інформаційних ресурсів про діяльність підприємства та спроможність його

системи управління варто віднести аудит формування кінцевого результату діяльності підприємства та його використання.

Кожен суб'єкт господарювання, звітність якого перевіряється, зацікавлений у скороченні витрат ресурсів на проведення перевірки, а користувачі – у відсутності ризику викривлення інформації.

3.3. Удосконалення обліку та аудиту формування, розподілу та використання прибутку

Виділення для процесу управління формування, розподілу та використання прибутку повинно відбуватися на інформаційному (внутрішня і зовнішня) напрямку, що реалізується певними видами обліку і аналізу, а також і системою звітності.

Для поліпшення організації обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами треба вивчати безперервний та послідовний процес створення інформаційних напрямків, які включають певний порядок стадій та підходящих стадій щодо збирання, обробки, зберігання та передачі інформації. Для цього ми запропонували дослідити вплив інституційних змін на фактори, що формують прибуток товариства, що подано на рис. 3.3.

Для формулювання фінансового результату діяльності підприємства за звітний період в обліку формується й підсумовуються дані про доходи і витрати. Виходячи із цього треба приділити увагу вивченню процесу обробки даних про фінансові результати в обліку та її відзеркалення у фінансовій звітності.

Щодо стосуватиметься удосконалення нормативно-правової бази, то у законодавстві не аналізується таке поняття, як фінансові результати. Проте, у фрагменті із законодавчих актів з обліку аргументовано тільки суть поняття «прибуток» та «збиток».

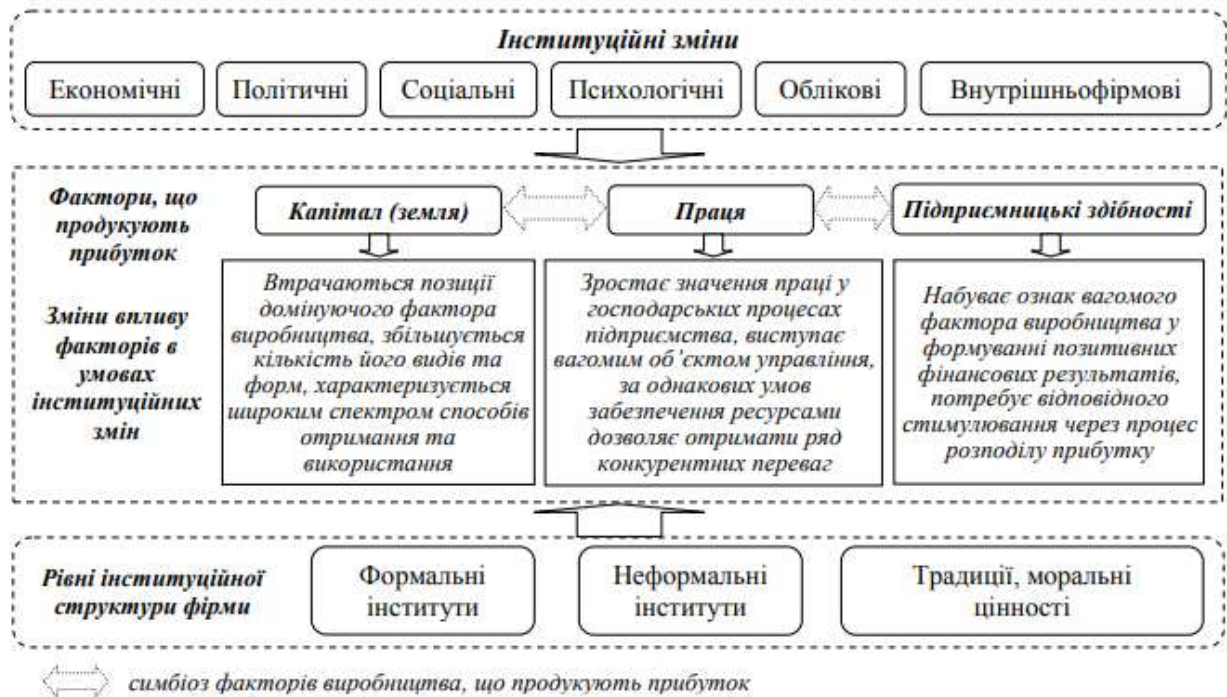

Рис. 3.3. Вплив інституційних змін на фактори, що формують прибуток товариства

Джерело: складено автором за даними джерела [62].

Міжнародні стандарти фінансової звітності регламентують тільки прибуток як залишкову суму після віднімання витрат (що містить коригування капіталу при потребі) з доходу. Також і будь-який розмір, який більше за суму, яка потрібна для утримання капіталу на початок періоду. У випадках коли витрати більші за доходи то отримана сума є чистим збитком [63].

З цього можна побачити, що багато джерел просто ототожнюють поняття фінансового результату із категоріями «прибуток», як додатній (позитивний) фінансовий результат, та «збиток» – як від’ємний (негативний).

Можна також виділити відмінності між прибутком та фінансовими результатами. Вони, в основному, умовлені різним складом доходів та витрат, якими користуються при розрахунках. При можливості із різним ступенем ідентифікації частин, що їх утворюють. Тобто це складові, які прямо впливають на формування прибутку, та які не все можуть бути зрозумілі та ідентифіковані, щонайбільше під час формулювання економічного або нормального прибутку.

Проте на відміну від прибутку, є такі складові фінансових результатів, які зрозуміло підлягають ідентифікації, по них можна вести облік та проводити аудит правильності формування прибутків.

Для визнання в у обліку доходів діє також і МСФЗ 15, за допомогою аудиту можна:

- виокремити факт домовленостей клієнтом;
- перевірити стан зобов'язань по реалізації контракту;
- вирахувати ціну операції;
- провести розподіл контрактної ціни;
- засвідчити дохід, коли договірне зобов'язання є задоволеним [64].

У товаристві при формуванні доходів від реалізації товарів ми пропонуємо виділити, такі аналітичні рахунки:

702.1.1. – дохід від реалізації товарів у межах України у мережі оптової торгівлі;

702.21.1 – дохід від продажу товарів на експорт у Країни ЄС для оптової торгівлі;

702.22.1 – дохід від реалізації товарів на експорт у Країни Латинської Америки для оптової торгівлі;

702.1.2. – дохід від реалізації товарів по Україні для роздрібною торгівлі;

702.21.2 – дохід від реалізації товарів на експорт у Країни ЄС для роздрібною торгівлі;

702.22.2 – дохід від реалізації товарів на експорт у Країни Латинської Америки для роздрібною торгівлі тощо.

Запропонована нами деталізація дасть змогу виокремити більш прибуткові та збиткові ринки збуту. Можна також запропонувати керівництву товариству за допомогою аналізу ринки збуту передбачити прийдешні обсяги продажів та розглянути можливості його розвитку у майбутньому.

Разом із доходами від реалізації треба підготувати аналітичні рахунки для собівартості продукції, бо товариства під час створення вже розуміють, де будуть здійснювати реальне замовлення продукції.

Запропоновані новації підтримуватимуть повній інформативності даних про прибутки товариства та собівартість витрат. Це дозволить покращити інформаційне забезпечення напрямків управління даними доходами та витратами і повинно підтримувати їх ефективність.

Що стосується обліку за виробничою собівартістю то всюди є поширена назва директ-костинг.

Тому на нашу думку, від обраних у товаристві методів обліку, калькулювання об'єктів реалізації діяльності напряму залежить якість інформаційного забезпечення системи управління фінансовими результатами. За твердженнями Нападовської Л. В., в управлінському обліку фінансовий результат формується як мінімум в два етапи: на першому етапі визначається валовий фінансовий результат як різниця між доходами (виручкою) від реалізації продукції і сумою виробничих витрат; на другому етапі обчислюється сума прибутку як різниця між валовим фінансовим результатом, адміністративними витратами і витратами на збут [65, с. 54].

Аналіз економічної літератури свідчить, що центром відповідальності називають частину підприємства, підрозділ (сукупність функціональних дій), який очолює керівник, особисто відповідальний за результати його роботи.

Під час проведеного дослідження ми встановили, що за час роботи підприємства засновники мають право змінити перелік напрямів розподілу прибутку. Перш за все це пов'язане з:

- внутрішньою політикою підприємства;
- зміною засновників підприємства;
- ефективним або неефективним веденням управлінського, фінансового та податкового обліку;
- змінами на ринку товарів (робіт, послуг);
- бажанням засновників збільшити обороти виготовлення товарів (робіт, послуг).

Зауважимо, що якщо власники підприємства в установчих документах внесуть пункт, у якому зазначать, що розподіл прибутку буде проводитись на

підставі рішення зборів засновників (учасників), то протоколом зборів засновників будуть визначатись напрями й розміри прибутку, який буде розподілений. Таким чином, основними документами, які дають право на зміну в обліку відображення операцій з розподілу прибутку, можуть бути або установчі документи, або протоколи зборів засновників (учасників).

З проведеного аналізу напрямів розподілу чистого прибутку підприємств ми визначили, що основними напрямками розподілу прибутку є:

- формування резервного капіталу;
- покриття збитків минулих періодів;
- виплата дивідендів;
- збільшення розміру зареєстрованого (пайового) капіталу;
- заохочувальні фонди;
- інші фонди.

Компанією IT-Enterprise, яка спеціалізується на розробці програмного забезпечення для управління підприємством в Україні, створено низку програмних продуктів MASTER, зокрема «MASTER: Бухгалтерія для малого та середнього бізнесу». MASTER: Бухгалтерія повністю адаптована під український ринок, містить весь необхідний бухгалтеру функціонал та відповідає вимогам чинного законодавства України.

У даній програмі для визначення фінансових результатів та закриття місяця застосовують регламентні операції, які відображаються в програмі один раз в місяць, а саме:

- списання витрат майбутніх періодів;
- розподіл транспортно-заготівельних витрат;
- валютна переоцінка;
- закриття загальновиробничих витрат;
- визначення фінансового результату та закриття місяця.

При цьому, для визначення кінцевого фінансового результату застосовують документ «Фінансовий результат. Закриття місяця», за допомогою якого здійснюється: закриття всіх доходних і витратних рахунків;

визначення фінансового результату; формування бухгалтерських записів; перевірка.

Звітний період у програмі визначено за трьома напрямками: по основних засобах; по заробітній платі; в цілому по підприємству.

Головною перевагою даної програми є можливість управляти всіма видами діяльності підприємства в єдиній системі. При організації бухгалтерського обліку це дозволяє перейти від журналу проводок до первинних документів, вияснити, коли і ким вони були сформовані, погоджені, а також бухгалтер має змогу контролювати правильність формування бухгалтерських звітів підприємства.

Розуміння сутності та вдосконалення облікового відображення фінансових результатів діяльності підприємств дозволяє сформувати інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень щодо покращення фінансового стану підприємств та подальшого їх розвитку, оскільки прибуток – це важливий показник діяльності підприємства, головна передумова підвищення ефективності діяльності підприємств на перспективу.

У зв'язку з розширенням кола підприємств, які зобов'язані застосовувати міжнародні стандарти на підставі таксономії фінансової звітності за МСФЗ, організація бухгалтерського обліку фінансових результатів на підприємствах повинна забезпечити не тільки вчасність та достовірність підготовки фінансової звітності на підприємствах, а і можливість її трансформації до міжнародних стандартів. При формуванні фінансового результату і відображення його в бухгалтерському обліку найбільш доцільною є класифікація фінансових результатів залежно від джерел формування, а саме від видів діяльності: операційної (основної та іншої операційної за видами), інвестиційної, фінансової та іншої. Для розмежування доходів та витрат за центрами відповідальності слід використовувати аналітичні рахунки до рахунків класу доходів та витрат, що дозволять визначити результати діяльності центрів відповідальності як різницю між доходами за їх видами та відповідними витратами. Така організація обліку дозволяє задовольнити не тільки

інформаційні потреби користувачів в детальній інформації, а й полегшує планування, облік, контроль, аналіз фінансових результатів з метою прийняття відповідних управлінських рішень.

Одним із напрямків удосконалення інформаційного забезпечення управління фінансовими результатами є автоматизація облікового процесу. Запропоновано для обліку фінансових результатів застосовувати на вітчизняних підприємствах програмні продукти «MASTER: Бухгалтерія», які на сьогоднішній день повністю адаптовані до українського ринку, містять весь необхідний бухгалтеру функціонал та відповідають вимогам чинного законодавства України.

Отже, використання інтегрованого підходу в бухгалтерській системі дозволить розробити структуру взаємозв'язку синтетичних і аналітичних рахунків формування фінансових результатів за об'єктами діяльності та центрами відповідальності виробничого підприємства, що, у свою чергу, покращить інформаційне забезпечення управління прибутку (збитку) підприємства.

Висновки

Прибуток є головною метою та критерієм ефективної діяльності сучасного підприємства, безпосередньо впливає на його фінансовий стан та є захисним механізмом від банкрутства, а також основним джерелом забезпечення фінансування внутрішніх потреб та подальшого його розвитку. В сучасних умовах господарювання підприємств України прибуток є основним спонукальним мотивом здійснення будь-якої діяльності, оскільки він забезпечує зростання добробуту власників та працівників підприємства.

У роботі доведено, що прибуток є системою економічних відносин між підприємцями і найманими працівниками щодо виробництва, розподілу та привласнення створеної додаткової вартості, яка відособлюється у вигляді надлишку над витратами вкладеного капіталу. Джерелами формування загального прибутку підприємства є прибуток від продажу основної продукції підприємства, який є головним складником загального прибутку; прибуток від продажу майна, що не використовується підприємством; прибуток від позареалізаційних операцій.

При розподілі прибутку та визначенні основних напрямів його використання насамперед необхідно враховувати стан конкурентного середовища, що може диктувати необхідність істотного розширення та відновлення виробничого потенціалу підприємства, відповідно до цього визначаються масштаби відрахувань від прибутку у фонди виробничого розвитку, ресурси яких призначаються для фінансування капітальних вкладень, збільшення оборотних коштів, забезпечення науково-дослідної діяльності, впровадження нових технологій, переходу на прогресивні методи праці.

Нами наведена класифікація доходів і витрат яка виступатиме базою для умотивованого обрахунку чистого результату діяльності за окреслений період. Тому, класифікація потрібно буде для: обчислення, звідки була отримана основна частина прибутків у даному періоду; розподіл виробничої собівартості продукції та невиробничих витрат, у т. ч. витрат по керуванню і реалізації та

витрат по фінансовій діяльності; розмежування постійних та змінних витрат для правління товариством і аналізу його діяльності.

Прибуток є головною метою та критерієм ефективної діяльності сучасного підприємства, безпосередньо впливає на його фінансовий стан та є захисним механізмом від банкрутства, а також основним джерелом забезпечення фінансування внутрішніх потреб та подальшого його розвитку.

В сучасних умовах господарювання підприємств України прибуток є основним спонукальним мотивом здійснення будь-якої діяльності, оскільки він забезпечує зростання добробуту власників та працівників підприємства.

На нашу думку, для збільшення ефективності роботи кожне підприємство має: враховувати всі внутрішні та зовнішні фактори впливу на прибуток; вибрати таку стратегію управління прибутком, яка б дала змогу максимізувати рентабельність підприємства за наявних у нього фінансових ресурсах; контролювати витрати (проводити політику оптимізації витрат) з метою недопущення перевищення їх над доходами

Окреслено, що розподіл доходів і витрат є важливим, у частині визначити, який питома вага прибутків, отриманих як від основної діяльності підприємства, так і з інших джерел, особливо з таких, що узагалі не є характерними для діяльності даного підприємства і не можуть розглядатися як постійне джерело одержання його прибутків.

Доведено, що правильна організація обліку фінансових результатів позитивно вплине на зміцнення економічного стану будь-якого підприємства. Для раціональної організації обліку фінансових результатів необхідно здійснювати ведення оперативного, фінансового та управлінського обліку у певному їхньому взаємозв'язку, що дасть змогу отримувати чітку та об'єктивну інформацію.

Констатована наявність дворівневого підходу до визначення осіб, що не є платниками податку на прибуток підприємств: встановлено їх родові ознаки; закріплено перелік осіб, що не сплачують податок на прибуток підприємств. Родові ознаки стосуються порядку формування юридичної особи, її уставних

документів та порядку розподілу грошових коштів у разі її ліквідації. При цьому встановлена вимога щодо одночасного виконання чотирьох критеріїв: юридична особа має бути утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації. Установчі документи неприбуткової організації мають передбачати передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду.

Нами запроновано сформулювати визначення фінансовий результат з бухгалтерської позиції, а саме фінансовий результат – показник результативності господарської діяльності підприємства, який визначається різницею між доходами і витратами або приростом (зменшенням) власного капіталу підприємства, створеним у процесі підприємницької діяльності за звітний період за виїмкою зміни капіталу за рахунок внесків або вилучення власниками.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сатерлендом Е. Управління прибутком. К. : «НІКА», 2008. 324 с.
2. Рогова В. Бухгалтерський управлінський облік : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106. «Облік і аудит» / За ред. проф. В. Рогова. Житомир : ПП «Рута», 2007. 438 с.
3. Петрова Е., Марченко Р., Барінової Л. Менеджмент. К.: «Алерта», 2007. 516 с.
4. Економічна енциклопедія. К. : Видавничий центр «Академія». 2007.
5. Пушкар М. С., Пушкар Р. М. Контролінг – інформаційна підсистема стратегічного менеджменту : Монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2004. 370 с.
6. Кривицька О. Планування прибутку підприємств під час визначення стратегії його розвитку. *Фінанси України*. 2015. № 3. С. 138–147.
7. Юропов Л. Систематизація теоретичних підходів до визначення сутності поняття «прибуток банку» *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ*. Серія: *Економічні науки*. 2018. № 3. С. 307–321.
8. Литвак О. Економіка торговельного підприємства: підручник для вузів / за ред. Н.М. Ушакової. Київ: Хрещатик, 2019. 800 с.
9. Кропивко І., Голіна В., Кальман О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. К. : ЦНП, 2013. 320 с.
10. Олійник І. Методичні підходи до визначення беззбиткового обсягу виробництва сільськогосподарської продукції. *Економіка АПК*. 2018. № 2. С. 61–64.
11. Аслаханов А. Значення прибутку підприємства в ринковій економіці. *Науковий вісник*. 2017. С.172–174.
12. Стрельцов Є. Фінанси підприємств: підруч. К.: КНЕУ, 2006. 552 с.
13. Клименко Н. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2016. 286 с.
14. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник. Київ: КНЕУ, 2001. 528 с.

15. Мочкош Я. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: [монографія] Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 257 с.
16. Кальман О. Порядок формування і використання прибутку підприємства в бухгалтерському обліку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Вип. 21, Ч. 1. 2018. С. 38-41.
17. Бланк І.А. Генезис теорій прибутку підприємства. URL: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ecfor_2014_3_25.pdf
18. Брігхем Є.Ф. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування : монографія. Київ : ТОВ “ПанГот”, 2012. 280 с.
19. Горошанська О.О. Аналітичне забезпечення управління розподілом прибутку підприємства. *Економіка та суспільство*. Мукачево : МДУ, 2017. Вип 13. С. 1065–1071.
20. Грідчіна М.В., Захожай В.Б. Система розподілу прибутку підприємства: проблеми ідентифікації. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки*. Житомир : ЖДТУ, 2019. № 2 (48). С. 51–56.
21. Поддєрьогін А.М. Дискусійні підходи до розподілу прибутку підприємств. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2014. № 2 (64). С. 59–63.
22. Гаватюк Л.С. Фінанси підприємств: навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2013. 504 с.
23. Підгірна В.С. Теоретико-методологічні засади розподілу та використання прибутку суб’єктів господарювання. *Економічний форум*. 2014. № 4. С. 241–248.
24. Поддєрьогін А.М., Джуфер Д.Б. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: монографія. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2021. 257 с.

25. Рясних Є.Г. Основи фінансового менеджменту : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2020. 336 с.
26. Титаренко О. Облік, статистика, аналіз та аудит в системі контролювання фінансових результатів підприємства: монографія. Житомир : ПП "Рута", 2016. 292 с.
27. Грицишен Д. Інституціональний механізм контролю фінансових результатів сільськогосподарських підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 2(3). С. 133–137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2013_2%283%29__29.
28. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI.
29. Ніпіаліді О.Ю. Практика управління прибутком підприємств в умовах проциклічності економіки. *Вісник Інституту бухгалтерського обліку, контролю та аналізу в умовах глобалізації*. 2016. № 3. С. 19–30.
30. Мельник Т.Ю. Теоретичні аспекти аналітичного забезпечення контролювання розподілу підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 12 (Ч. 2). С. 201–205.
31. Мізюк Б.М., Пенцак Г.С. Процес формування та розподілу прибутку на підприємстві (на прикладі ЛДОНКК). *Торгівля, комерція, підприємництво*. 2021. № 12. С. 95–98. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2011_12_24 (дата звернення: 27.01.2020).
32. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290.
34. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV зі змінами та доповненнями. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

35. Про акціонерні товариства : закон України від 17 вересня 2008 р.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

36. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України 30.11.99 № 291 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

37. Підгірна В.С. Теоретико-методологічні засади розподілу та використання прибутку суб'єктів господарювання *Економічний форум*. 2014. № 4. С. 241–248. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2014_4_40.

38. Хачатрян В.В. Формування механізму внутрішнього контролю за використанням прибутку торговельних підприємств. *Економічний аналіз*. 2011. № 8. Ч. 2. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2011_8_2/pdf/hachatryan.pdf

39. Шипіна С.Б. Фінансові результати як об'єкт внутрішнього контролю. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. № 1(22). С. 400–408.

40. Дембовський Е.Д. Управлінський облік та аналіз формування прибутку підприємства : *Збірник наукових праць VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України: пошук молодих»*. 2018. № 55. С. 227–235.

41. Жадько К.С. Управління прибутком суб'єкта підприємницької діяльності : *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «економіко-правові та управлінські аспекти розвитку суспільства: молодіжний погляд»*. 2019. С. 58–60.

42. Линник О.І., Шейн А.М. Облік формування прибутку на підприємстві. 2017. С. 19–20.

43. Мурашко О.В. Формування і розподіл прибутку підприємства. *Науковий вісник УМО «Економіка та управління»*. 2016. № 1. С. 1–12.

44. Свирида О.В., Марковська Н.В. Особливості обліку формування та використання прибутку підприємств. *Економіка та управління: сучасний стан та перспективи розвитку*. 2018. С. 455–458.

45. Старинець О.Г. Особливості формування та розподілу прибутку підприємств зв'язку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Том 1. № 28. С. 170–173.

46. Хоменко Д., Овчарик З. Особливості формування і використання прибутку підприємства : *Міжнародна науково-практична конференція «Сучасна соціально-економічна система: парадигма, завдання і тенденції»*. 2018. С. 127–128.

47. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: Практичний посібник. К.: Лібра, 2014. 880 с.

48. Голуб Н.М. Вдосконалення обліку доходів відповідно до вимог міжнародних стандартів URL http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/.../index.html

49. Нелідіна Ю.С., Ягмур Е.А. Проблема погодження підходів Національних стандартів та Міжнародних стандартів фінансової звітності у питанні визнання доходу підприємства. URL http://www.rusnauka.com/16_NPRT./47417.doc.htm

50. Міжнародний стандарт фінансової звітності 18 «Дохід». Перспектива, 2014. 136 с.

51. Коришко Н. Організація обліку фінансових результатів суб'єктів підприємницької діяльності. URL http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/j0EQoE.pdf

52. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-14 URL: офіційний веб-сайт. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14?lang=uk>

53. Ларіна О. В. Доходи: проблемні аспекти сутності та класифікації. *Збірник наукових праць таврійського державного агротехнологічного*

університету (Економічні науки). за ред. В.А. Рульєва. Мелітополь: Люкс, 2010. №3 (11). 530 с.

54. Єремян О.М. Організація і методологія обліку і аналізу фінансових результатів (на прикладі консервного виробництва України): автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04. Київ. нац. екон. ун-т. К., 2005. 17 с.

55. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 8 "Облікові політики, зміни в облікових політиках та помилки". URL http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020

56. Кузь В.І. Облік формування фінансових результатів та розподілу прибутку в акціонерних товариствах : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09. Житомир. держ. технол. ун-т. Житомир, 2011. 21 с.

57. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 (МСБО 18) "Дохід" URL http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025

58. Мороз Ю.Ю. Облік фінансових результатів діяльності підприємства. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер.: Економічні науки*. Житомир, 2013. № 2 (64). С. 135-141.

59. Назаренко І.М., Назаренко О.В. Бухгалтерський облік і звітність – інформаційна платформа управлінського процесу. *Бізнес Інформ*. 2015. 12. С. 250–257.

60. Олійничук О.І. Витрати, доходи та прибуток у системах обліку й аналізу лісогосподарських підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09; Терноп. нац. екон. ун-т. Т., 2021. 20 с.

61. Олійничук О.І. Облік і аналіз фінансових результатів підприємств роздрібної торгівлі : автореф. дис. ...канд. екон. наук : 08.00.09; Київ. нац. торг. екон. ун-т. К., 2019. 20 с.

62. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 "Витрати", затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

63. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток", затв. Наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 № 353
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>

64. Янок Д.А. Облік та аудит фінансових результатів в умовах стандартизації звітності: автореф. дис.... канд. екон. наук: 08.06.04 / Д.А. Янок; Нац. наук. центр "Ін-т аграр. економіки" УААН. К., 2015. 22 с.

65. Дуляба Н. І., Корнілов С. О. Значення прибутку підприємства в сучасних умовах господарювання. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019. № 22. С. 138-143.